

Št. 217

**JULIJ
2024**

Št. člana_ice društva:

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

PRIPOROČENI

PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR

Polovico dobi član_ica društva.

KRALJI TULICE

Odgovorni in izvršni urednik

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje

Chris Hartke

Uredniški odbor

Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva

Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Špela Blatnik,

Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič

Grafična zasnova

Karlo Medjugorac

Lektoriranje

Mojca Pipan

Ilustracije

CDD20, Marjan Birska, Leah Artist Mihalič, Bianca Van Dijk,

Rade Nikolič, Ban

Ovitek

Prva in zadnja stran: Nada Žgank

Tisk

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.

Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa 72 EUR. Poštšina je vključena v ceno.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

030 323 128 (SMS komentarnica)

E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

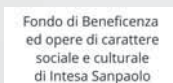
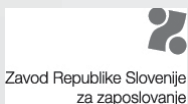
Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

Foto: osebni arhiv

LGBTIQ+ MED NAMI

Merjenje pojavnosti – tako vidnega kot prikritega – brezdomstva je že v osnovi težka in zapletena naloga, saj je brezdomstvo večrazsežnosten in vseskozi spreminjajoč se pojav. Prav tako tudi metodologija merjenja in zbiranje podatkov na evropski ravni nista poenotena. O konkretnih številkah oseb, ki izkusijo brezdomstvo v Sloveniji, je zato težko govoriti. In situacija je še manj jasna, ko govorimo o brezdomstvu mladih v LGBTIQ+ populaciji.

Kot najpogostejši vzrok za izkušnjo brezdomstva LGBTIQ+ oseb se navajajo družinski konflikti, ta vzrok potrjujejo tudi številne tuje raziskave. Konflikt z družino običajno nastopi zaradi razkritja spolne usmerjenosti oziroma spolne identitete mladih. Čeprav je to najpogostejše naveden razlog, zakaj LGBTIQ+ mlade doživljajo brezdomstvo, pa še zdaleč ni edini.

LGBTIQ+ mlade, ki doživljajo brezdomstvo, imajo podobne potrebe kot njihove vrstnice, ki niso del LGBTIQ+ skupnosti, vendar pa imajo tudi potrebe, specifične za njihovo identiteto. Žal pa v socialnovarstvenih storitvah za brezdomne v Sloveniji nimamo razvitih storitev, namenjenih zagotavljanju varnega okolja za omenjeno populacijo, ki se zato njihovih uslug večinoma ne poslužuje, saj jim ne zaupa.

»Pri analizi izkušenj mladih LGBTIQ+ oseb lahko vidimo zaskrbljujoč trend neustreznih bivanjskih razmer v primarnih družinskih okoljih ter nasilja in trpinčenja, ki ga doživljajo od staršev ali skrbnikov, opazimo pa tudi vlogo, ki jo imajo težave v duševnem zdravju tako med vzroki za stanovanjsko izključenost in brezdomnost kot med podpornimi mehanizmi za izstopanje iz bivanjske stiske. Organizacije, ki se ukvarjajo z brezdomnostjo, poročajo, da se pri svojem delu v določeni meri sicer srečujejo z mladimi LGBTIQ+ osebami, vendar za delo z njimi in naslavljanje specifičnih potreb populacije niso posebej dobro opremljene ali usposobljene ter si želijo več informacij, znanja in orodij za izvajanje učinkovitejše podpore« (Društvo Parada ponosa, 2021).

Če to želite slišati ali ne, je dejstvo, da je v Sloveniji (prikrito) brezdomstvo LGBTIQ+ populacije preslišana tema. Mlade, ki se identificirajo kot LGBTIQ+, so pogosto tudi žrtve več vrst nasilja: psihičnega ustrahovanja, diskriminacije, fizičnega nasilja – tako v domačem okolju kot v javnih prostorih. Posledica je visoka prisotnost manjšinskega stresa, ki se nanaša na način, kako posameznice, ki iz premalo zastopanih ali stigmatiziranih skupin doživljajo številne stresorje, ki so neposredno povezani z manjšinsko identiteto. Ta vpliva na visoko stopnjo duševnih težav med populacijo in je tudi eden izmed vidnejših razlogov za brezdomstvo LGBTIQ+ mladih.

Izkušnje kažejo, da sta ozaveščanje javnosti in delo z družinami absolutno prednostni področji, na katerih je treba delati. Pri tem je pomembno naslavljanje celotne javnosti, predvsem pa vseh staršev in skrbnikov, ki ne vedo, kako naj sprejmejo spolno usmerjenost ali spolno identiteto svojega otroka in sobivajo z njim. Moramo odpreti oči in gledati soljudi s srcem, saj jih ogromno živi v stiskah, ki jih ne vidimo ali pa jih ne želimo videti.

Jean Nikolič

Kazalo:

2	UVODNIK
4	NI VSE TAKO ČRNO – ZGODBE KRALJEV ULICE
5	POLJE ČASTI
7	BREZDOMKA
8	IN MEMORIAM INTERVJU: ROMAN PETRIČ
10	DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC
11	NEVIHTA V GLAVI
12	NEKAJ CESTNIH
13	ANEKDOTE IZ PRODAJE
15	MARIBORSKA SCENA
17	SARIN DNEVNIK
18	LITERARNA PRILOGA
22	SLIŠANJE GLASOV
24	TOKOKROG
25	KRALJEVI RECENZOR
28	IZZA REŠETK
31	GIACOMOV FOTO KOTIČEK
32	KRAVŽLJANJE MOŽGANOV
33	OGLASNA DESKA
35	NAGRADNA KRIŽANKA

TO SEM JAZ: PETRA

Kot že ime samo pove, sem skala. Včasih kot kraški svet, trd, a vseeno presneto lep.

Sem punca, ki je dala čez kalvarijo odvisnosti, z vsemi začetnimi prevarami, ki jih odvisnik čuti kot nekaj nebeškega. Ti prekleti substanci, heroin in – še hujši – kokain, sta čudežna napoja v Aličini deželi sanj. Odpeljeta te iz neizprosne svetla v nebesa, a ta občutek traja zelo kratek čas, nato pride spoznanje, da si v teh sanjah ujet. Ključa za izhod na svobodo nimaš, prav tako ga nimajo tisti, ki ti iskreno želijo pomagati.

Ko se soočiš s kruto resnico, da tistega začetnega napoja nikoli več ne podoživiš, te spreleti strah in nepojmljiva želja, da bi bil čist, normalen. A pot nazaj je dolga in trnova, a več kot vredna truda. In trenutno sem na poti okrevanja. Še vedno imam padce, a doživljam tudi lepe trenutke, za katere se je vredno boriti.

Verjamem, da ga ni junaka, ki bi me lahko odvrnil od tega boja.

Foto: Nada Žgank

03
KRALJI
ULICE

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.

- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vzbemirjam.
- Med ponujanjem časopisa imam svojo uradno izkaznico društva na vidnem mestu. Številka žiga na časopisu mora biti adekvatna številki na izkaznici društva.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavajanja bralcev in bralk.

Če se član ali članica društva ne drži pravil ponujanja časopisa, je na to najprej opomnjen_a s strani strokovne delavke oziroma delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do ponujanja časopisa Kralji ulice.

Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

NI VSE TAKO ČRNO – ZGODBE KRALJEV ULICE

ONA

Spoznali smo se v parku v času pandemije covida-19, ko smo bili na terenu. Bila je v družbi moških, vsak je imel svoje pivo v roki. Ponudili smo ji (našo) telefonsko številko ter ji na kratko predstavili nastanitveni program. Nekaj dni za tem nas je poklicala in dogovorili smo se za prvo srečanje. Začeli smo se spoznavati, iz vrstic smo razbrali, da ostaja v nasilnih razmerjih samo zato, da lahko kje spi. Stara je okoli 60 let, včasih je bila delovna ženska, službo je imela, dokler ni šla firma v stečaj, za tem pa se ni mogla več zaposliti zaradi svojih zdravstvenih težav. Težko se je prebijala skozi mesec, saj je bila prejemnica denarne socialne pomoči, rubežniki so ji sledili na vsakem koraku. Ko se je preselila v naše stanovanje, smo v sklopu programa začeli delati tudi na drugih področjih. Pomagali smo ji urediti osebni stečaj, začela je ponujati cestni časopis KU, tako da ji je šlo čez mesec malo lažje. Prekinila je s slabimi razmerji, ostala je samska. Po dveh letih vključitve v naš program si je sama poiskala stanovanje na prostem trgu, kjer še danes živi, redno plačuje stroške in še zmeraj ponuja naš časopis.

PRIKRITO BREZDOMSTVO

Pred leti smo mariborske kraljice dobile klic s CSD Ljubljana glede gospoda, ki naj bi bival v zelo slabih razmerah v Halozah. Ljubljana ga je obravnavala, ker je imel tam še stalni naslov, nas pa so prosili, da ga gremo obiskat in preverit stanje. Gospod je res živel v stari kmečki hiši brez stranišča, tega je imel zunaj na štrbunk. Bil je tudi brez elektrike, to si je zagotavljal z agregatom in s pomočjo sosedu, ki je bil od njega oddaljen vsaj kilometer. Tudi tekoče vode ni imel, a je bil kljub temu urejen in čist, ko nas je sprejel. Izvedeli smo, da se bo v kratkem moral preseliti, ker bodo hišo lastniki prodali. V tistem času smo izvajali program kriznih namestitvev, kamor smo gospoda po hitrem postopku vselili. Uredili smo mu še dodatno zavarovanje in varstveni dodatek, ki ga ni dobival. Potem smo skupaj iskali stanovanje in našli sobo v občini Kungota, kjer je bival, dokler ni dobil neprofitnega stanovanja.

MLADOSTNIK

Mlad samski moški, invalid, brez stikov z družino, z zelo šibko socialno mrežo se med omejenim delovanjem institucij med pandemijo koronavirusa ni znašel in ni podaljšal svojih pravic iz javnih sredstev, ki so njegov edini vir dohodka. Skoraj dve leti se je preživil zgolj z beračenjem pred trgovino, nad svojo situacijo pa je popolnoma obupal. Odklopili so mu elektriko, prav tako je prenehal plačevati vse položnice, vezane na bivalne stroške, ter obvezno in dodatno zdravstveno zavarovanje. Do JSS MOL in upravnika se mu je nabral dolg v višini 3500 evrov, dodatnih 350 evrov je dolgoval Elektru Ljubljana. Ob prvem stiku s strokovno delavko Kraljev ulice ni imel volje do ničesar, nabiralnika sploh ni odpiral, obrnil se ni na nobeno organizacijo – prepričan je bil, da se ne da več ničesar rešiti, in je samo čakal, da bo deložiran. Kljub temu je privolil v sodelovanje. Po dveh mesecih je ponovno začel prejemati DSP in varstveni dodatek, odobrena mu je bila tudi dvakratna izredna denarna pomoč neposredno na račun JSS MOL. Ob prvem nakazilu DSP je poplačal celoten dolg do Elektra Ljubljana ter tekočo položnico za najemnino. Odprti dolg do upravnika je bil poravnat s pomočjo Društva Humanitarček. Ponovno si je uredil dodatno zdravstveno zavarovanje ter se vključil v zdravstveni sistem. Samoiniciativno in samostojno se je lotil tudi temeljitega čiščenja in beljenja bivalne enote, ki se ji je poznala raba brez elektrike. Aktiviral se je tudi v okviru prostovoljne pomoči drugim uporabnikom Društva Kralji ulice ter sodeloval in še vedno sodeluje pri čiščenju stanovanj. Zdaj verjame, da svojo nastanitev lahko ohrani, in je visoko motiviran v celoti odplačal svoj dolg, hkrati pa mu je za naslednje leto že uspelo zbrati nekaj prihrankov za morebitni čas suhih krav.

DOM

Samski moški srednjih let stanuje v neprofitnem stanovanju, v katerem sta dolgo bivala skupaj z mamo, ki pa je sedaj nameščena v DSO. Je dolgotrajno brezposeln, brez socialne mreže, dolg do JSS MOL je imel v višini 3000 evrov in

Leah Artist Mihalič

nekaj odprtega dolga tudi pri upravniku. Gospod ni imel nikakršnega pregleda nad obveznostmi, tudi položnic ne loči med sabo – ko plača elektriko, je prepričan, da je poplačal tudi upravnika ipd. Ni imel nikakršnega nadzora nad svojimi prihodki, ki pa je zgolj denarna socialna pomoč, ne pozna svojih pravic in nima pregleda nad pomembnimi dokumenti (odločbe, izvidi ipd.). Med sodelovanjem z Društvom Kralji ulice je uredil svoj status na področju pravic iz javnih sredstev ter se strinjal, da ga strokovna delavka vsak mesec spremlja na banko na dan izplačila DSP, da takoj poravnata nujne stroške. Preostanek dolga je bil odplačan s pomočjo Društva Humanitarček, od takrat nov dolg ni več nastal. Gospod se je naučil tudi samostojnega plačila položnic ob izplačilu DSP, o tem tudi redno obvešča svojo ključno delavko. Začel je urejati tudi svoje zdravstveno stanje, redno vzdržuje čistočo v stanovanju, z delavko pa se redno posvetuje tudi o prispeli pošti od uradnih organov.

NAVELIČANA

»A veš uno, k ti dosadi gane (injekcijske igle, op. ured.) po torbici nosit pa skoz dilerje iskat. Pol se od jeze odločiš, da se prenehaš špikat. In naute vrjel, že dva mesca se ne špikam in počutim se super.«
Mračna

Kralji ulice

POLJE ČASTI, 27. DEL

»Če sonce ne bi hotelo sijati, ga bomo pripravili k sijanju ... Glineni lonci, izžgani v žaru, bodo ohladili naša stopala, ko se bomo vzpeli.«
(Chimamanda Ngozi Adichie, Polovica rumenega sonca)

Luka se spet odloča in si želi spremembe v življenju. Meni, da je pripravljen na zdravljenje. Februarja 2023 je odšel po enem mesecu iz komune v Čadrgu: »Moram iti, da ne bom komu kaj naredu ... ne grem se več. Imam totalno krizo ...« so bile njegove besede in misli, ko je peščil kilometre in kilometre iz gorske vasice proti Tolminu.

Spet obiskuje CZOPD v Ljubljani, hkrati pa ga mikajo »odhodi« v svet marihuane. Seveda ne govori o tem, da so glavni povod kokain in različni antidepresivi, ki jih bolniki preprodajajo kot drogo. Mogoče si zdravljenje predstavlja preveč površno, lahko in se veseli sprememb kot otrok, ki pričakuje novo igračo. Želi si novega kraja bivanja, ker se mu je v Radgoni že prevečkrat zgodil obisk na sodišču, kjer dobiva kazni za kaznijo; in to je obvezno opravljanje dela v splošno korist zaradi kraje toaletnih potrebščin v drogeriji ter piva in hrane v eni od trgovskih verig. Stvari se zapletajo in prepletajo, a njemu se ne mudi, da bi sploh začel delati. Stanovanje – mala garsonjera – je izpraznjeno, saj mu je televizijo vzel diler, ki mu je bil dolžan 100 evrov, televizija pa je bila vredna vsaj 300. Kaj je z drugimi stvarmi, je težko vedeti, narkomanu ne moreš ničesar verjeti. Res ničesar.

Luka stvari vidi zgolj v senci, zgolj v migotanju ... Misli, da ničesar ne potrebuje, tudi televizija je ena teh dobrin, ki je pač šla za njegov večer ali dva. Da ne potrebuje kakovostnega življenja. Mogoče sploh ne ve, kaj je kakovost življenja. Da potrebuje zabavo in druženje s prijatelji, to mu pomeni vse. Ne zaveda pa se, da na ulici prijateljstva ne trajajo dolgo. Ob sončnem dnevu ždi v stanovanju.

Moj spomin je znotraj mene ... Kako hitro se zgodijo odhodi in kako počasno je vračanje ...

Luka razmišlja, da bi zapustil ta kraj, kjer je trenutno, in to ga veseli, saj ga že vsi predobro poznajo. Nekateri »prijatelji« odhajajo na začasno delo v Avstrijo, tudi on je nekaj noči preživel na kurji farmi za 30 evrov na noč. Kaj so počeli s piščanci, je težko reči ...

Trenutno Luka razmišlja, da mu gre dobro od rok pisanje besedil na rap glasbo:

»Pali, pali, pozno u noč ... Nočne more, k me furajo u Rim ... Pejva se ga mal zadet ... Kam spet? K boš hodu po Ljubljani, pazi, da nous padu ... Ti sam kompliciraš, you, you ... itak iz tebe nou nč ustal ... Čas mim hiti ... Bom mat povedu ... Ti sam kompliciraš, you, you ...«

V resnici med vrsticami pripoveduje v dveh glasovih, ki se prepirata med seboj, torej tudi sam ne ve, kaj je prav, in hkrati dobro ve, da to, kar živi, ni prav, a nima moči, da bi stopil na drugo stran. Boji se, da tega ne bo mogel storiti čez noč. Nihče mu noče razbijati njegovih sanj: oče meni, da so vsebine njegovih verzov primerne za poglobljeno razpravo, mami je žal, da so verzi resnični odraz njegovih želja in njegovega življenja.

Trenutno je pripravljen vsaj dve leti življenja nameniti svojemu zdravljenju. Ima dovolj volje do življenja? Kako mu bo uspelo v instituciji, še ne ve. Bo kdo avtoriteta, ki mu bo dopovedala, da je na prvem mestu abstinenca, takoj na drugem pa delovno okolje?

CDD20

05
KRALJI
ULICE

In na tretjem njegovo zavedanje, da mora za svoje zdravje ukrepati predvsem sam? Pozdraviti mora hepatitis C in pozdraviti mora odvisnost. Pozdraviti mora nagnjenost h krajam in začeti delati. Bo kdaj verjel, da mu samo družina stoji ob strani, mu lahko pomaga in ga ima rada?

Njegov svet je drugo vesolje. Z minevanjem časa je vera njegove družine začela plahneti, živijo v nekem neznanem krču in upajo samo še na čudež. Luka spet in spet občuti počasno žalost zaradi pogrešanja, a samo on ve, kaj pogreša. Njegovo razmišljanje je vesolja daleč stran od resnice. Prestraši ga, če ga mama s povzdignjenim glasom opozarja, naj gre k zdravniku na ultrazvok trebuha, naj si že končno uredi osebni dokument, ki ga je izgubil.

Trenutno ne živi zdravo: ne teče, slabo se hrani. Nima volje. Ne zanima ga več vonj pomladi. Zamudil bo poletno surfanje na morju, turkizna tišina morja ga ne bo mogla pomirjati, ker ga ne bo tam.

Verjetno se Luku zdi, da včasih pada skozi predor, in čuti, kako vsako uro izgublja težo. Kdaj bo našel svoj mir? Nekateri stvari so, ki so tako neodpušljive, da se zaradi njih druge stvari zdijo zlahka odpustljive.

Ko prihaja v Ljubljano, se mu posvečajo vsi: mama, oče, sestra, brat. Da ga ne bi »odneslo«, mu delajo družbo, ga spremljajo po mestu, pospremito na avtobus, ga nahranijo, mu dajo nova oblačila. A kot da njegov obisk ne prispeva ničesar k resničnosti, njihovega sina ni več, v tej meri, da bi se sam zavedal njihove pomoči.

Ne vidi rek, ki nikoli ne napolnijo morja ... Takšno je življenje vsakogar izmed nas: vedno si mislimo, da je še vse pred nami. Ali res? Bo Luka kdaj spregledal? Umazanijo zidu pozna samo polž, ki leze po steni. Spoznal je, vsaj pravi tako, da njegova zasvojenost pravzaprav ni nekaj, kar bi lahko izbral. Bilo je, kot bi se vsa teža njegovega življenja naenkrat zgostila in zgrnila nanj.

»Nerazbita sreča je dolgočasna, imeti mora vzpone in padce.« (Moliere)

Žal Luka že dolgo ne ve več, koliko strahu je vnesel v svojo družino.

Erazem

KLON

jaz sem mali klon
veselo skačem naokrog
ko po parku se sprehajam
si kličem veselo
jaz sem mali klon

temnolasi zelenooki klon sem jaz
veter mi veje v lase
ko hodim po asfaltnih dorogah*
brata istega kot jaz imam
pa vendar sem isti jaz

jaz sem mali klon

Črtomir Clonsky

* cesta po rusko

AMON-RA

S steklenimi svinčevo kristalnimi vijaki
pritrdimo
njegovo demantno telo
na alabastrov podest
v opalni grobnici.

Safirno-smaragdne oči zro večnost,
v rubinsko srce vstavimo kvarčni kristal,
tako bo do nadaljnega
tek el čas univerzuma.

Sto in več odprtih vrat ga čaka
prijatelja junaka,
nikoli več v ponor,
pot vodi le še na izvor.

Aljoša Rode

Šivam svoje življenje.
Šivam svoje življenje, vam povem, vseh barv bo.
Šivam svoje življenje, vam povem, to najlepše ukrojeno bo.
Imelo bo sproščene oblike, tiste poletne, ki v vetru se zibljejo.
Vsi hoste gledali to kreacijo, pastelnih barv bo.
Načrt je že v moji glavi ...
A moj procesor se zaganja malo počasneje kot vaš.

Serpentina

BREZDOMKA, 22.

Bila je nedelja in na oddelku je vladala tišina. Vstopila sem v sobo, njena postelja je bila verjetno ravnokar urejena. Poznalo se je, da pod odejo ni bilo gibanja, ker je bila kot sveže zlikana. Ležala je na hrbtu in iz ust ji je molela cevka. Ne more več sama dihati, sem pomislila. Pogledala sem gospo nasproti in ta je samo odkimala. S tem je vse povedala. Od petkovega obiska ni bilo sprememb. »Vzemite njene stvari, ne bo jih več potrebovala.« Videla je, da sem hotela pustiti telefon ob njej, če bi se slučajno zbudila in me hotela poklicati. Ampak vedela sem, da je konec. Spakirala sem stvari in jo še malo božala po laseh, kot ji je bilo všeč. Morala sem se sprijazniti s kruto resnico.

Pogledala sem Petra in rekla: »Ne morem več hoditi na obiske, to je preveč mučno. Bog ji daj večni pokoj in večna luč naj ji sveti. Naj počiva v miru. Amen.« Na čelo sem ji dala še zadnji poljub in bolje pogledala cevko. Pravzaprav to sploh ni bila cevka, ampak ji je iz ust v obliki cevke silila neka gosta slina. Stisnila sem ji roko, jo poljubila in rekla: »Adijo, draga moja mami!« Nato smo zapustili sobo. Vedela sem, da ne bo dočakala jutra. Ni mi bilo mar, kdo me gleda, solz nisem več mogla krotiti. Predolgo sem jih zadrževala. Doma je pred hišo na klopci sedel oče: »Je kritično?« »V komi je že od petka.« »Pa zakaj takšnim ne pomagajo, da jih pustijo takole umirati? Rešili bi jih muk.« Strinjala sem se z njim in mu rekla, da ji dajejo morfij. Srce je zdravo, vse drugo pa ... In ravno zdaj, ko si je uredila stanovanjsko problematiko in finance. Ni še stara, še vsaj deset let bi bila lahko z nami, hodili bi na izlete in se lepo imeli. Zakaj ni prej začela abstinenco? Leta 2015, ko je dobila vnuka, bi morala abstinirati. Kar jezna sem bila. »Vsak ima svojo usodo,« je pripomnil oče. Najraje bi se napila. Poklicala sem brata in mu rekla, naj mi prinese pivo. In ves začuden mi ga je. Ko se je pripeljal do hiše, je zazvonil telefon. »Iz UKC Maribor kličem, glede vaše mame. Kaja, ne?« »Da, Iva je moja mama.« »Žal vam moram sporočiti, da se je malo prej, ob šestih popoldan, za vedno poslovila.« Vedela sem, kaj bo rekel. Ostala sem mirna, a sem vseeno jokala med pogovorom. »Če se želite zadnjič posloviti od nje, bo do osmih še na oddelku, potem pa bo prepeljana na patologijo v kleti. Poklicali boste pogrebno službo, ki jo nato odpelje v krematorij, če se boste tako odločili.« »Zjutraj smo se že poslovili, zato nas danes ne bo več.« Damijanu sem sporočila novico. Šel je v svojo sobo in jokal. Oče in Peter sta mi izrazila sožalje. Nameravala sem spiti tisto pivo, na njen spomin, pa sem si premislila. Alkohol jo je ubil. Ne potrebujemo ga danes. Ne bi ji bilo všeč.

V službi sem dobila teden dni dopusta. Hvaležna sem bila za to. Imela sem čas, da v miru uredim vse potrebno in se pripravim

na pogreb. Tudi v njenem stanovanju sem imela ogromno dela, ne le pospraviti vse stvari, ampak tudi generalno počistiti za njo. Proti plačilu mi je na pomoč priskočila gospa iz čistilnega servisa. Preden je prišla, sva z I. pregledali mamine obleke, večina stvari je bila nenošenih ali zelo malo nošenih. Zaradi trebuha ji ni bilo nič več prav. Pogrebni zavod pa je bil nasproti njenega bloka. Gospa je bila prijetno presenečena, ko sem ji omenila, da doma urejam oltarček in da me zanima, kako je s pepelom. »Na poslovilni slovesnosti jih prosite, naj vam pred raztrosom dajo žličko pepela v majhno žaro.« To je bila mamina želja in zdaj ji bom lahko ugodila, da bo za vedno z nami. »Kaj pa glede prevoza žare iz Maribora? Bi lahko mi prišli z avtom ponjo, da se bo še zadnjič peljala z nami?« »Lahko uredimo.« Bila sem navdušena. Postalo mi je toplo pri srcu in vem, da bi bila mama zadovoljna.

Bil je vroč, poletni avgustovski dan. Slovesnost je bila preprosta, kratka, tam smo bili samo iskreni ljudje. Posvetilo se mi je, zakaj si je na koncu premislila glede žarnega pogreba. Tu, na tem krasnem koščku travnika, se bo počutila bolj svobodno in brezskrbno. Všeč mi je bilo, da so se tudi gospe iz Zavoda Franko strinjale, kakšen mir se čuti. Doma sem dokončala oltarček in mu dodala tisto lepo malo žametno žaro. Okoli sem postavila nekaj najinih skupnih slik, svečo, angelčka in križ. Sploh se nisem obremenjevala s tem, kaj si kdo misli. Izpolnila sem njeno željo, in to je največ, kar šteje. Tudi meni je oltarček zelo pomagal. Ponoči, ko je bilo najhuje, sem lahko prišla tja, se zjokala in se umirila. Čez dan je še šlo, zjutraj sem imela službo, popoldan malega Petrčka, zvečer pa se je začelo. »Zdaj pa je minil že cel teden, umiri se, no,« mi je dejal Peter. Ampak nisem si mogla pomagati. Poskušala sem ignorirati proces žalovanja, mislila sem, da bo s časom minilo. A ni. Morala sem skozi več faz žalovanja. Najmanj en mesec je trajalo, da sem malo napredovala. Nespečnost je bila najhujša. In psihično sem bila na dnu. Dobra sodelavka mi je predlagala, da bi se skupaj udeležili delavnic na temo stresa v zdravstvenem domu, kjer so nas naučili učinkovitega spopadanja z njim. Delavnico je vodila psihologinja, ki mi je tudi zasebno dosti pomagala.

Začela sem hoditi na tečaj joge, ki ga je vodil mlad par. Zvečer pred spanjem sem šla na hiter sprehod, da sem se utrudila, nato pa si v postelji vstavila slušalke z meditacijo. To mi je dosti pomagalo, in tudi jutranje zahvalnosti sem redno nadaljevala. Tedni so minevali in počasi sem se pobirala. Na oltarček sem dodala še zadnje pismo mami ...

Kaja Tomič

MOJEMU PSU JE IME DIESEL.
JA, MOJ FANT JE BIL KREten!
AVTOMEHANIČ. ŠE DOBR, DA MU NI DAL IME AUSPUH.

MRAČNA

INTERVJU: ROMAN PETRIČ

ISKANJE POTI IZ DROG, KRIZE IN OBUPA. ALI JE ŽIVLJENJE LAHKO LEPO?

Pozdravljen, Roman. Se na kratko predstaviš?

Sem Roman Petrič, prihajam iz Ljubljane. Že kot otrok sem bil razvajenec, najbolj me je razvajala stara mama. V bistvu sem imel vsega preveč oziroma več kot sem potreboval. Potem smo se preselili v enosobno stanovanje, ki ga je dobila mamica. To so bili časi »rdečih«. In kar hitro smo se iz enosobnega preselili v trisobno stanovanje v Novih Jaršah. Z nama je živel očim, ki mi je vedno dajal potuho, verjetno zato, ker me je imel raje kot svojega sina, mojega polbrata. Ob selitvi sem dobil tudi novo, starejšo družbo, ki sem se ji želel dokazati. V sedmem razredu sem prvič pobegnil od doma. Prva ljubezen. Bila sva sošolca, sedela je z menoj v istem razredu, v isti klopi, in rada sva se našla na samem, pa sva šla po svoje. V osmem razredu sem imel dva popravna izpita – iz matematike in angleščine –, ki sem ju uspešno opravil. Učila sva se skupaj s punco. Nato sem si vzel eno leto *fraj*. To je bilo le zato, da sem zavlačeval s prejetjem spričevala. Nisem želel hoditi v šolo, bil sem trmast upornik, brez začrtanih meja.

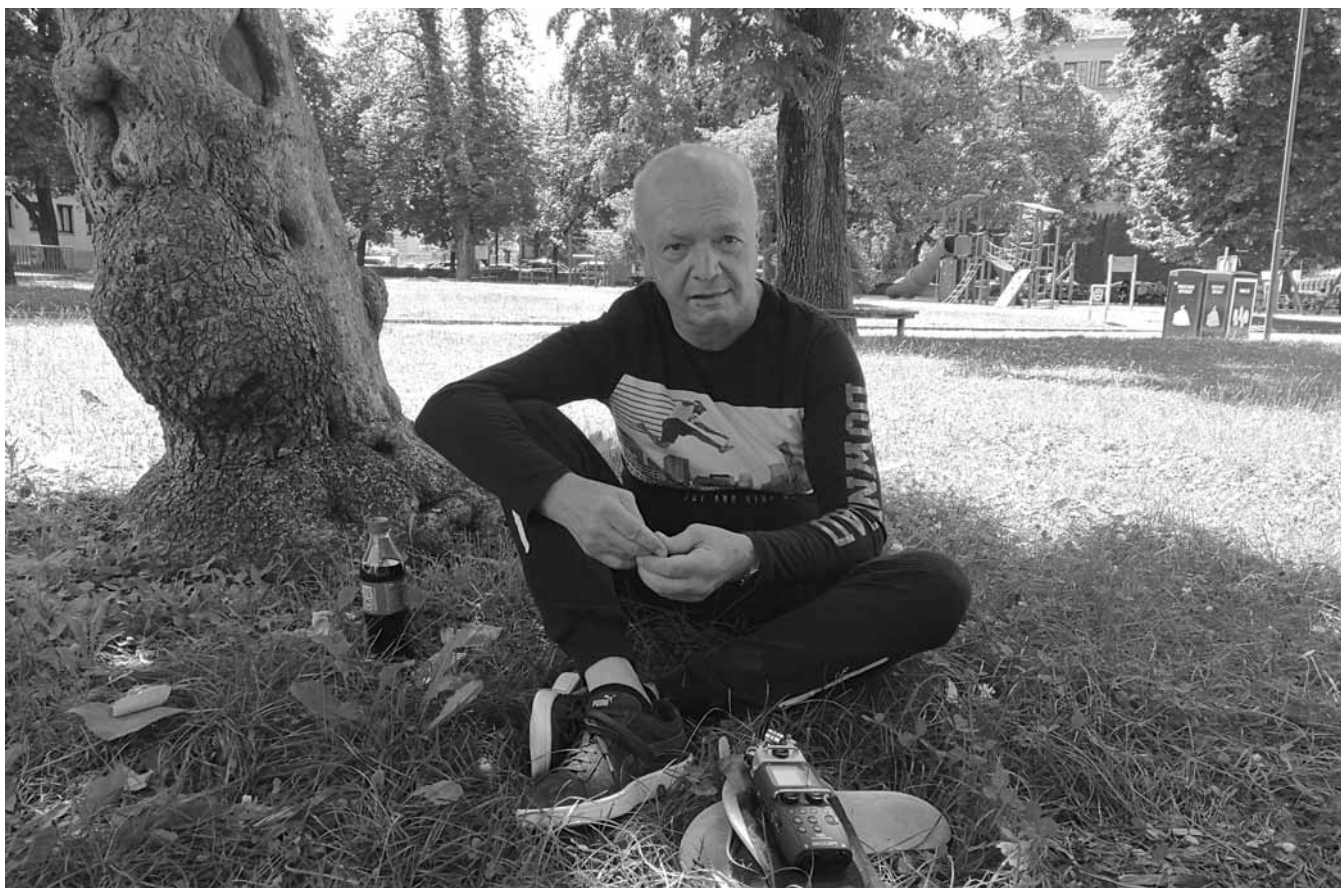
Omenjaš, da si bil upornik brez začrtanih meja, bi to malce razložil? Bi to lahko pomenilo upornik brez razloga?

Imel sem vpliv na vrstnike, ampak je bil negativen. Npr., če bi sošolec želel v šolo, na uro športne vzgoje, bi mu jaz rekel: »Eh, brez zveze, špricaj šolo, pa greva v lokal igrat ročni nogomet.« Lokal je bil odprt od sedmih zjutraj pa do sedmih, osmih zvečer, potem sem se vrnil domov. Že takrat sem želel biti starejši, kot sem bil. Igrali bi za runde pijače ali denar. Imel sem veliko preveč svobode v tem letu, ki je šlo prehitro

mimo. Od družine sem neprestano dobival denar, čeprav ga ne bi smel. Zatem sem šel na prakso za avtomekanika v pokojno Avtoemona, ki je šla že zdavnaj v stečaj. Že na začetku mi je bila praksa všeč, ker sem imel rad avtomobile. Edini problem je bil, da so mi dali že prvi dan v roke metlo – »pejt pometat«. In to je bilo zame podcenjevalno. Ta praksa je trajala pol leta. Potem sem začel izsiljevati staro mamo, da mi kupi avto ali pa se ne bom več šolal. Kupila mi je rabljen Fiat 850, čeprav nisem imel izpita, v veri, da se bom držal dogovora in hodil v šolo. Ampak čez službeno dvorišče je bilo treba »odnesti« rabljene dele avtomobilov, za katere sem dobil plačilo. Punce so se lepile name zaradi avta, in to mi je zelo godilo. Cele življenje se mi je zdelo, da čas prehitro teče.

Zakaj si vse življenje mislil, da čas prehitro teče?

Cigarete sem si začel kupovati že pri šestnajstih, a travo sem kadil le petkrat. Potem je že sledil heroin »na nos«. Nato je pretežno prevladal alkohol. In ko živiš z drogami ter želiš ustaviti čas, da ne leti tako hitro, ti ta še hitreje polzi skozi prste. Zame je bilo 24 ur v dnevu vedno premalo časa, in ko je bilo na sporedu »kaj boš v prihodnosti počel v življenju, kaj boš po poklicu, kaj bo tvoja služba?«, se jaz s tem nisem želel ukvarjati. Posledično sem najbrž tudi vrstnikom dajal pobudo, da z mano zavlačujejo z življenjem in s svojo prihodnostjo. Je pa res, da nisem punc nikoli napeljeval v kar koli slabega, rekel bi jim »pejd u šolo, te bom že počakal«. Leta 1979 je družina začela obupovati nad mano. Sploh mamica bi mi rekla: »Daj, Roman, s tabo tako ali tako ne bo nič, pejd u vojsko, se boš vsaj nekaj koristnega naučil in dobil disciplino.«

Roman

Kako je bilo v tem obdobju?

V vojski (Koprivnica, Hrvaška) sem spoznal prijatelja, s katerim sva hitro našla skupni jezik, kako na nepošten način priti do denarja. Pa je dal idejo, da se odpraviva v Švico. V predmestju Lucerna sva našla zlatarno, ki sva jo oropala kar dvakrat. Tretjič, ko sva se zavedela, da sva prepohlepna, so naju pa le dobili. V zapor v Švici sva šla skupaj, jaz sem bil izpuščen štiri mesece prej kot on. V zaporu sem spoznal nekoga drugega in moje delo je postalo kurirsko. Najprej sem iz Ljubljane po celi Jugi prevažal denar, v nadaljevanju pa drogo. Hitro sem si pridobil zaupanje. Nato so me leta 1987 prvič zaprli zaradi izsiljevanja nekega gostilničarja. Zaprt sem bil dve leti in pol. Po prestani kazni sem se takoj vrnil k staremu poslu. Ljudje so mi zaupali in bili smo bratje, med nami ni bilo skrivnosti in umazanih iger, imeli smo urejene odnose. V teh letih smo bili dobro organizirani – tudi policija je bila nemočna. Trajalo je nekje do leta 1997, ko se je dogajala največja svinjarija. Prišlo je tudi do treh umorov. Nato sem prevzel lokal v Zupančičevi jami in začele so se dogajati še bolj čudne stvari. Prodajal in zlorabljal sem kokain, skupina se je razdelila na dva dela, sodelovalo se je s policijo. Nato sem imel priložnost zaslužiti več denarja, kot bi si lahko kadar koli predstavljal, in sem se takoj strinjal. Šlo je za poslovno goljufijo, kolega je dobil podatke o osebi, ki je imela denar naložen v delnice. S ponarejenima osebno izkaznico in davčno številko sem odšel na borzoposredniško družbo, kjer mi je uspelo dobiti denar, in sicer 1.300.000 nemških mark (650.000 evrov, op. ured.), ki sem jih prejel tri dni po obisku borze. Najprej sem si kupil novega BMW-ja ter se s takratno punco odpravil na potovanje v Črno goro. Družba, s katero sem bil v navezi, pa je vedela, da če se kar koli razve, bom prevzel krivdo.

Ob kraji tolikšne vsote denarja bi skoraj zagotovo trdila, da se je začelo dogajati kaj resnega, mar ne?

V prihodnjih mesecih so mi začeli slediti kriminalisti. Leta 2000 so me aretirali v središču Ljubljane. Takoj sem si našel odvetnika in vse priznal, saj so imeli dokaze. Bil sem obsojen na šest let zapor. S sodbo nisem bil zadovoljen, pa so mi jo zvišali na devet let. Med služenjem kazni mi je umrla mama, ki je žal imela raka. Prav tako partnerka, tudi zaradi raka. Ko sem prišel na prostost, sem začel prevažati kokain v Avstrijo. Vmes sem v Ljubljani spoznal punco in sva se zaljubila. Kradla je oblačila, čevlje, nakit, ličila, parfume. Nekoč je v parfumeriji ukradla 11 parfumov. Naročil sem ji, naj zbeži, ter namesto nje prevzel krivdo in bil zaprt v Avstriji še nadaljnji dve leti. V tem času je padla nazaj v heroin in je še danes propadla posameznica. Še zdaj jo srečam, vendar ji ne morem pomagati, poskusil sem z vsemi močmi. V tistem času sem tudi jaz padel v droge. Bil sem na kokainu in heroinu, poleg tega pa še na metadonu. Vidno sem začel propadati in leta 2013 pristal na ulici. Družil sem se z brezdomnimi narkomani, ker sem bil to tudi sam. Ni nas zanimalo, katero drogo jemljemo, vse smo jemali, vse zmešali. Nato so me našle »punce«, zaposleno osebje Vincencijeve zveze dobrote. Uvidele so, da sem vedno urejen in vljuđen, ter me povabile v pisarno. Tam sem jim povedal svojo zgodbo in so mi takoj ponudile pomoč. Najprej sem pristal v zavetišču, a sem še vedno nekaj *mutil*, prodajal. Nato sem leta 2017 zadet od kokaina z nožem vstopil v DM ter zahteval denar. Dva moška sta me v trenutku zbila na tla ter poklicala policijo. Dobil sem leto in pol zaporne kazni, to je bila zadnja obsodba v mojem življenju. V septembru 2019 sem bil tako na dnu, da so me zaposlene poslale na detoks k dr. Kastelicu, kjer sem bil na zdravljenju 14 dni. Sprijaznil sem se s tem, da tam

ostanem. A so petnajsti dan pome prišli policaji in me odpeljali na Dob. Paznika sem prosil, naj me dajo samega v sobo, ker bi rad prenehal z drogami, ali pa bom umrl. Z metadonom sem bil v dobrem mesecu in pol čist. Nato je prišla korona. Punce iz VZD so me v tem času redno obiskovale. Nato sem prišel ven ter še isti dan zabluzil – za štiri mesece. Alkohol, tablete itd. Nato me je šefica VZD prosila za obisk in pogovor ter mi spet dala možnost bivanja v zavetišču. Iz zavetišča pa sem se, s primernim obnašanjem, preselil v enega od stanovanj v lasti VZD.

Prestal si marsikaj. Tvoje življenjske sopotnice so bile večino časa droge. Dobil si pomoč VZD. Kakšno je tvoje življenje sedaj?

Trenutno je moje življenje močno zaznamovano z medicinsko diagnozo, ki je rak na trebušni slinavki, z metastazami na jetrih in pljučih. Prognoza moje bolezni je slaba, in tega se zavedam. Jemljem veliko protibolečinskih tablet, prejemam podporno kemoterapijo in tudi druga zdravila. Težko je, vendar sem obdan z ljudmi, ki me podpirajo, me poskušajo razumeti, mi pomagajo, me poslušajo in z njimi sem lahko iskren.

Odločil sem se izpovedati svojo življenjsko zgodbo ter vse probleme zaradi teh groznih drog, ki mi v življenju niso prinesle nič dobrega. Ko v dnevnem centru vidim mlade odvisnike in odvisnice, me to zelo teži in jezi. Rad bi jim dopovedal, naj nehajo, naj pustijo to zlo, ki jih bo uničilo in jim ne bo prineslo nič dobrega, tudi če se v tem trenutku počutijo dobro. Meni so droge vzele svobodo. Medtem ko sem služil zaporno kazen, pa so mi umrli najljubši ljudje. Sploh nisem mogel/smel prisostvovati na pogrebu mami. Ljudje so me vmes izdali in me zapustili in ostal sem sam. To je delo droge, nič lepega. Na koncu koncev so mi vzele tudi zdravje. Leta in leta nezdravega življenja so me dohitela in mi prinesla bolezni in bolečino. Nikdar v življenju se nisem pritoževal, vendar so muke, ki jih preživljam zdaj, zelo hude. Pride dan, ko imam občutek, da me boli vsak delček kože. Nato spet pride dan, ko je malce lažje. Zdi se, da mi tablete bolečino samo trenutno prekinejo, potem pa se vrne s polno silo. Najhujša je bolečina v predelu jeter in trebušne slinavke. Tudi s spanjem imam veliko težav. Na noč spim od tri do štiri ure, nato sem v bolečinah buden. Z apetitom načeloma nimam težav. Jem, ko sem lačen in kar mi takrat zapaše. Vseeno pa sem izgubil veliko kilogramov. Pred začetkom bolezni sem imel 72 kilogramov, sedaj jih imam 38.

Trenutno bivam v Vincencijevem domu pri Marijinih sestrah, kjer se psihično bolje počutim kot prej, ko sem živel na Resljevi ulici v Ljubljani, kjer sem skozi okno gledal mlade, v povprečju 25-letne ali še mlajše posameznike_ *ce*, ki zapadajo vse globlje v droge. Zdelo se mi je, da tam postajam še bolj *napsihiran*, ko jih gledam, kako drvijo v prepad. Najbolj me teži, ko vidim propadanje mladih žensk, ko otroci ostajajo brez mater, staršev. To mi je največja groza, kar si jo lahko zamislim.

Zavedam se, da bodo ljudje delali to, kar želijo, ter da nam je težko kaj dopovedati. Vseeno pa upam, da se bo, po prebranjem, nekdo zamislil o tem, kar je prebral, ker bi rad dopovedal, da lahko živiš boljše življenje. Lahko se odločiš za življenje brez drog in brez trpljenja, ki ti ga takšno življenje prinese. Lahko si želiš boljše življenje zase ter si ga tudi zaslužiš.

Trenutno tudi jaz živim takšno življenje. Čisto, pošteno, brez drog. Trudim se in spoznavam življenje na nek nov način. Sem optimističen in sprijaznjen s svojo realnostjo. Hvaležen sem za življenje, ki ga še imam, in hvaležen za dobre ljudi okoli sebe.

Romanove besede je tik pred njegovo smrtjo zapisala Lara Atelšek Hozjan, Društvo prostovoljcev VZD.

Marjan Birsar

DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC, 8.

POLH

Razgrajali smo na neki vaški veselici. Izgubljeni smo plesali, kar med seboj, bradat z brkatim, hipi s pankerjem, in čisto vseeno nam je bilo. Proti jutru se je raja polagoma porazgubila, jaz pa sem se dopoldan kot ponavadi zbudil v nekem hudičevem grmu. Vstal sem in se pregledal, če je še vse na mestu. Vse je bilo, kot mora biti, le majice nisem imel več na sebi. »Heh, ta je pa dobra,« sem si mislil. Golega do pasu me je čakalo 30 kilometrov dolgo pešačenje pod žgočim soncem.

Med romanjem sem spotoma izmaknil prt z vzorcem rožic z mize bližnjega lokala. Vanj sem naredil luknjo in si ga poveznil čez glavo kot »pončo loco«, manjkal je samo še sombrero. Odšel sem na cesto in, hopla, iztegnil palec enkrat, dvakrat, trikrat. Vsega skupaj mogoče desetkrat, medtem ko so se mi rožice s prta nagajivo smehljale. Nihče ni niti pod razno želel ustaviti rožnatemu Meksikancu, in tako sem vseh 30 kilometrov peš klobasal do moje skalce ali mojega poletnega domovanja ob reki Soči. Končno sem se tam ves preznojen in scvrt zleknil pod skalo v prijetnem hladu dreves in zelenomodre Soče, hčere planin. Kot že tolikokrat sem vzel v roke knjigo in se izgubil v zgodbi starih porumenelih listov. Mirno in tiho je bilo, le listje je rahlo šumelo v poletnem vetriču. Takrat pa je nenadoma nekaj skočilo predme na vejo tik pred mojim nosom. Bilo je nekaj okroglega z velikimi bleščečimi očmi. Previdno sem počasi odmaknil pogled s čtiva in zagledal malo puhasto bitjece, ki se je zibalo na veji ter me začudeno gledalo naravnost v oči. Kar nekaj časa sva se tako nepremično opazovala, potem pa sem jaz, pes človek, naredil napako. »Oj, kaj pa ti,

Marjan Birsar

malo bitjece?« sem zblebetal v človeškem jeziku in se bebasto škrbavo nasmihal. Pa ne brbljanje ne nasmešek polhku nista bila čisto nič vseč. Debelo me je pogledal, se skremžil in jo ucvril skok na poskok z veje na vejo ter se izgubil v goščavi.

Kar težko mi je bilo, prijetno malo bitjece sem nehoti prestrašil in ga odgnal. Mislim, da sem mu celo po tihem klical, naj se ne boji, naj se vrne ... Nisem hotel biti spet sam.

010
KRALJI
ULICE

FORENZIČNA PSIHIATRIJA

Pozdravljeni bralci in bralke našega cestnega časopisa Kralji ulice. Tokrat se bom dotaknil bolj osebne in občutljive teme. Kot sem že večkrat omenil, sem bil skoraj štiri leta zaprt na forenzični psihiatriji v Mariboru.

Omenil sem tudi, da sem bil pred tem odvisnik od trdih drog. Fizično sem bil odvisen predvsem od heroina, občasno pa sem jemal tudi druge droge, kot so amfetamini ter katinoni, ki se jim na ulici reče sladoled oz. led ali ice. Tega sem tudi prodajal, česar pa ne počnem več, saj to vodi v večje tveganje za nastanek odvisnosti in tudi nevarnost, da »padete«, tj., da vas v roke dobi policija in/ali konkurenca. A naj nadaljujem zgodbo ...

Od drugih drog nisem imel v času prestajanja kazni, hvala Bogu, odtegnitvene krize, opianti pa so bili povsem druga zgodba. Že nekaj mesecev preden so me zaprli, sem se prijavil na program zdravljenja odvisnosti na Metelkovi, kjer sem dnevno prejemal nadomestek heroina – buprenorfin. Pravijo, da naj bi bila od njega in metadona blažja kriza kot od heroina. O, kako zelo se motijo. Samo tisti, ki smo krizirali od obojega, ali od vsega trojega, vemo, da je abstinenčna kriza od heroina mnogo blažja, predvsem pa krajša, saj traja pri heroinu zgolj nekaj dni, največ do sedem, pri buprenorfinu in metadonu pa kar nekaj tednov. In ko sem začel prestajati kazen, sem bil odvisen (samo) od buprenorfina.

Pa sem se med prestajanjem kazni odločil, da se odvadim tudi od tega. Odločitev, zaradi katere mi je bilo na začetku hudo žal, zdaj pa sem hvaležen. Odvajanje je tako močna bolečina, kot je prej še nikoli nisem občutil. In ta se seli po telesu z enega konca na drugega, iz leve roke v desno roko, iz rok v noge in hrbet ali pa kar v sunkih vse naenkrat. In to ni normalna bolečina, ki bi jo lahko lociral in točno poimenoval, saj pravzaprav sploh ne znaš točno določiti, kje te boli. Kot že rečeno, boli v sunkih, ki se čutijo kot električni tok.

Buprenorfin so mi začeli zmanjševati postopoma, od 36 miligramov na dan navzdol do 2 miligramov dnevno. In potem tako nekaj tednov in je konec. Krize nisem čutil, dokler nisem šel povsem na nulo. Pet dni za zadnjo dozo, če smo natančni. Potem se je začel pekel. In razloži zdaj zdravnikom, da te krizira, če pa je minilo toliko časa od zadnje doze. To razumejo lahko samo bivši odvisniki. Na koncu se je vse dobro končalo in nisem več odvisen od ničesar. Torej sem lahko (vsaj) za eno stvar hvaležen forenziki.

Nesmrtni

NEVIHTA V GLAVI

Čeprav je vedel, da ga opazujejo, kajti elektronika pri jedi ni bila zaželen, je segel v žep in pred očmi mu je zasvetila grožnja: »Pridi in mi to povej v živo.« Prezgoda je bilo za vznemirjanje sopacientov, navsezadnje so bili pri kosilu. Toda jeza v njem se je le zganila, nekako je bilo treba odgovoriti. Facebook se mu se nikoli ni zdel bolj zasvajajoč. Čeprav so mu odvzeli svobodo, je moral pokazati, da je neustrašen. Ponižanj na vseh področjih si ni bilo mogoče dovoliti, depresija bi se v tem primeru preveč razplamtela.

Na sosednjem stolu je sopacient začel debato, ki jo je prekinil znak za konec obratovanja kuhinje. Težko se je bilo posvetiti obema in ustrašil se je, da bo on to opazil. Da bi ga nervoza minila, je najprej zabrusil v telefon: »P#@ imaš bedno življenje, da se ukvarjaš z mano.« To je resno mislil, pa vseeno je čutil, da je bil preveč pogumen. In že ga je pestila bremeneča misel, da bo moral celo poletje v kratkih hlačah nositi kamne in solzivec.

Fajsbukar se je nasmehnil in mu poslal nekaj srčkov. Sosed ni bil več pomemben, sedaj ga je bilo treba zanemariti in se posvetiti zasloni vojni. »Pa slike tudi nimaš, bednik,« je pogumno nadaljeval! Pa je v Messenger priromalo sporočilo: »Tudi jaz sem iz Ljubljane, dobiva se na Prešercu čez uro, na puloverju imam isti znak kot na profilki.« Sosed je vmes vneto razlagal o bog ve čem. Začutil pa je slino na svoji dlani. In tedaj se je zdrznil. Ni bilo zaradi slin.

Nasproti njega je sedel bled fant, kakih 20 let mlajši, v zgodnjih dvajsetih. Na puloverju je imel napisano *flash*. Ojoj. To je ta, ki je na oksi... nečemu. Le kako bo prišel v mesto, če je pa na istem kot on. Pogleda sta se našla. Nekaj časa sta zrla drug v drugega prazno, kot ribi v akvariju. Potem sta počasi telefona pospravila v žepe in si molče pomahala v znak sprejema opravičila. Tisti dan ni bilo nobenemu izmed njiju do kosila ali večerje. Sta se pa srečala v kopalnici ponoči na samem, zadnja uporabnika tisti

Foto: Rasheeqeahnaf

dan. »Pa če česa še ne veš, kar vprašaj,« mu reče mlajši. »Spodnje perilo vržeš desno.«

Uroš

KOMFORT

S pomočjo Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana sem končno dobila bivalno enoto. Filing je ekstra!

Enota je sicer še neopremljena, a se nisem mogla upreti temu, da si ne bi že takoj prvo noč po prejemu ključev privoščila mirnega spanca na varnem.

Prinesla sem si koc in blazino in v miru zaspala.

Mračna

BMW

Bil sem pred Kralji ulice, ko je na Miklošičevi ustavil BMW. Voznik je izstopil in prišel do nas. Vprašal me je: »Ali ti ponujaš Kralje ulice pred Mercatorjem na Dalmatinovi?« Pritrdil sem in vprašal, če je kakšen problem. Odgovoril mi je, da ne, pač pa, da me njegova mama pogosto vidi tam, zdaj me pa že dolgo ni bilo, zato me pogreša in jo skrbi zame. V tistem je tudi njegova mama prišla iz avta. Vprašala me je: »Sinko, zakaj te ni na Dalmatinovi?« Potem je odprla denarnico in mi dala 50 evrov.

Adis Hero

CAJTN

Ko ponujam Kralje, imam pogosto občutek, da mi dajejo denar iz miloščine in ne zaradi interesa po branju samem. Nismo vsi, ki pristanemo na dnu, narkomani in pijanci, lahko smo tudi urejeni, pa imamo svojo zgodbo poloma. Ranil me je odnos znanega politika, ignoranca do brezdomstva, občutek sem dobila, kot da sem kužna, tako se mi je izognil. Časopis ponujam vedno na isti lokaciji, ljudje so si me do sedaj že malo zapomnili in mi dajejo dober feedback, motivacijo za nadaljnje delo. Želim spodbuditi ljudi, da časopis vzamejo in preberejo, saj so notri odlične vsebine, kolumne, osebne pripovedi. Vsaka je zgodba zase.

Nina

NEKAJ CESTNIH AJ

DEJA VU

Kot drobcen utrinek, že zdavnaj doživeto, pa vem, da me občutek ne vara. Po prekrasni naravi, tu na Primorskem, ob naši prelepi Soči, se s kužkom sprehajam. Tu še nisem nikdar bila. Slike okolice pa tako znane. Bistra reka, tako poznana. Sem tu ponovno ali prvič? Narava, zdraviteljica, rada te imam. Bodite dobro!

Xena

DOMA TU, DOMA TAM

Življenje je ena sama dolga cesta, kjer je mnogo predorov, tunelov, malce svetlejših, pa tudi zelo temnih. Kjer se na koncu vidi svetloba ali pa ne tudi ne. Nekateri v teh tunelih predčasno končajo bivanje, nekaj pa jih z vztrajnostjo in naporom pride na svetlobo, da jih spet obsije sonce. Vendarle v zadnjem tunelu bojda nekih sedem sekund traja, da nas osvetli, obsije nekaj novega, nepoznanega. In pridemo, prepričan sem, nekam, pa ne vem, kam. Mislim, da bomo tam nekje vsi pristali. In verjetno se ne bomo več spopadali s telesno težo in ukalupljenostjo malih sivih celic. Več kot toliko ne vem.

Ringa ringa raja.
Prišli smo iz cvetočega raja.
Ringa ringa raja.
Odšli bomo do cvetočega raja.

M. Marn

SPOŠTOVANI TRGOVCI!

Pišem vam v imenu Kraljev ulice. Poslali ste nam opozorilno pismo s prekinitvijo možnosti podpore, ker večino kraj pripisujete nam, kraljem in kraljicam ulice. Žal ni tako, ker večino kraj izvedejo osebe, ki niso člani ce Kraljev ulice. Nam prodajalcem uličnega časopisa to delo pomeni edini dohodek za preživetje. Sama sem iskrena in poštena prodajalka. V pričakovanju razumevanja vas lepo pozdravljam.

Iva Tisa

TABLETE

Ne vem, kako nadaljevati, ampak ni mi uspelo za več kot dva meseca. Spet sem prijateljica s flokiji.* Za zdaj sem si to omislila kot nek ritual enkrat na teden dve do štiri tablete, odvisno od dilerja in svojih finančnih zmožnosti. Ne vem, kako naj se počutim. Nekaj delam zelo narobe in imam potem takšnega moralnega mačka, da je groza. Slabo mnenje imam o sebi, ne bom pa obupala sama nad seboj. Očitno pot okrevanja ne gre tako zlahka. Ne, ne gre.

Mica

* Flormidal.

OČE

Dne 4. aprila ob 16.15 je prenehalo biti plemenito srce mojega očeta, upokojenca Slovenskih železnic. Bil je dobričina, kar naenkrat je prenehalo biti njegovo plemenito srce. Viva daddy.

Robert Žerjav, Lesce

PERCEPCIJA

Morda sem oblečena v cenejša oblačila. Morda sem obuta v plastiko. Morda že dolgo ne sledim modnim trendom. Morda se tebi, ki me gledaš, zdi, da bi morala izgledati čisto drugače. Morda malce dražje, kdo bi rekel celo trajnostno. Jaz pa ti odvrnem takole. To je vse, kar si lahko privoščim. Pomembno mi je, da sem čista, da nisem raztrgana. Da je oblačilo moje. Da je bila izbira moja. In za to sem hvaležna. Za te moje poceni stvari. Veš, jaz si jih težko privoščim, pomenijo pa mi ogromno. Bodi dobro!

Xena

MESTO GREHOV

Ko sem hodila po našem mestu grehov, sem imela desno roko lahkotno prislonjeno na svojo bereto. Tu nikoli ne veš, če ti iz te fluorescentno roza barve ne bo priletel kakšen bumbar, željan tvojega že tako skromnega imetja. Ali pa si želi tvoje telo na silo. Ja, tega je tu v našem mestu veliko. Opiram se na svoje čutenje. In to je sveto, tako kot moja bereta. Že zdavnaj sem pokopala svoje znance. Vedno manj jih je. Za eno mi je žal, za druge je bolje tako. Zase težko trdim, kaj je bolje. A obljubila sem si, da grem do konca s tem življenjem, da ga bom čuvala in da ne bom igrala ruske rulete s svojo glavo. Oh, kje so časi, ko sem imela svoj prostorček, ki je bil le moj. Mala sobica ali le pol nje. Ali kaka zapuščena bajta, ja, to so bili časi, *deluxe*. Potem pa je bilo vedno več teh zombijev, ki so napadali v tolpah. In zdaj ima vsak le še eno nalogo – brani svojo glavo in to, kar nosiš s seboj.

Serpentina

IZOLA

Komaj prihajam k sebi. Malo kopanja, malo vetrca, malo samopodobe in dan je povsem drugačen. Sem zelo sproščen, sem sam, kar mi je tudi najbolj všeč. Tisti, ki sem jim najbolj zaupal, so me zapustili. Rad imam ljudi, ki se trudijo, da nekaj dosežejo, ne maram pa tistih, ki kar naprej nekaj zahtevajo. Mi grejo na živce. Res. Če nekaj dobiš, bi bila vsaj zahvala na mestu. Ampak ljudje samo daj, daj, daj. In to takoj. Potem se pa sprijazni s to kulturo. Se ne moreš. Treba je biti pošten do sebe, ker če nisi, ni vse skupaj nič vredno.

Jani Zakrajšek

MEDULIN

S prijateljem sva najela skuter za vožnjo po Istri. Šla sva na parti v Rovinj. Ta norec je tam takoj našel neke modele, pa smo se ga ubili z iksi in viskijem. Pili smo, pohali, glodali ikse, v glavnem žurka. »Konobar, daj drugo rundo.« Štiri do pet odrov – haus, tehno, pa Fotr med njimi, Umek, itn. Zjutraj sva se odpeljala še v Plavo ali Zeleno laguno na after parti, kjer sva spoznala neke Slovence. In poležavali smo na plaži, okoli pa polno turistov. Na koncu sem moral vrniti skuter tja, kjer sva si ga izposodila, pa dolžna sva ostala 200 kun. Ludnica nonstop.

Prettyboy43

O ČLOVEKU IN NARAVI

Kot sem poročal že v prejšnji številki, letos na svojem vrtu za zdaj bijem bitko s katastrofalnim vremenom ter z lačnimi in napadalnimi polži. Živali so na mnogih območjih vedno bolj odvisne od človeka, ki naseljuje že praktično vse ozemlje. Če živali ne bodo mogle obvladovati določenih ekosistemov, bo treba poseči po kemiji, davek pa bo spet kakšna hujša bolezen. Ne vem ... vse to mi ni všeč.

Prejšnji teden sem s prijatelji nabiral borovnice. Vsak je bil zatopljen v svoje grmičke ter debate. Borovnic je ogromno, pa tudi velike so in splača se jih potruditi nabrati, saj imajo v sebi vrsto zdravilnih učinkovin. Gob sicer ni bilo videti, sta pa narava in tišina, daleč stran od urbanih naselij, neprecenljivi.

Robert Ž.

PRIJATELJ

Bila je nedelja zvečer v AKC Metelkova mesto. Tam smo se našli prijatelji in si privoščili kozarček. Zadržali smo se malo dlje in začelo je deževati. S prijateljem sva se dogovorila, da bova, kot že mnogokrat, prespala kar tam. Bila sem opita in pokrita sva kmalu zaspala z glavó ob glavi. A me je sredi noči nekdo zagrabil in rekel: »Pojdi z mano!« Bila sem jezna, zakaj me zbujajo, nato sem ga nadrla, naj zbudi mojega prijatelja, če kaj rabi. Še dobro, da nisem bila sama. Hvala, Beni, ker si!

Andreja

SIGMA ŽENSKE

Večina pozna alfa in beta ženske vloge v socialni družbi. Kaj pa sigma, poznate sigma ženske? Zelo so redke, zato so še toliko zanimivejše. Ponavadi v svojem prostoru ne sledijo tipičnim družbenim pravilom, so introvertne in ne potrebujejo stalne pozornosti kot alfa ženske ali stalne potrditve drugih kot beta ženske. So dovolj močne, da se zanašajo same nase, ne vodijo in ne sledijo, temveč počnejo, kar želijo. Pogosto jih družba napačno stigmatizira kot važne in nedostopne, to pa zato, ker so tako skrivnostno posebne.

Same rešujejo težave, izogibajo se nepotrebni drami, konfliktom, a ne zato, ker ne bi bile močne, ravno obratno. Zato jim tudi lažje uspe kot denimo alfa ženskam, ker jim je vseeno, kaj si ljudje mislijo o njih. Ker vedo, kaj je za njih pomembno, to pa je osebna rast in doseganje ciljev, ne da bi pohodile druge. Seveda niso popolne, imajo veliko kontrastov, so težko razumljive, tudi ranljive. Če se boste vprašali, kako jih lahko spoznate, to so tiste ženske, ki žarijo.

Nina Stepanovič

ANEKDOTE IZ PRODAJE

TOGOTA

Včeraj sem imel prekleto slab dan. Vse bi najraje poslal k vragu. A dan je, hvala Bogu, tudi minil. Danes je nov dan. Jezen ne smem biti. Če si jezen, si težko prijazen in umirjen, zato si ne dovolim biti jezen, da bi mi ponujanje časopisa lažje steklo.

Perica

ŠPEŽA

Dotični dan je bil res nekaj posebnega. Začel se ni ravno najbolje, saj moja delovna vnema ni bila na višku, tudi razpoloženje mimoidočih ni bilo zavidljivo. Kljub vsemu sem vztrajala s ponujanjem časopisa. In vesela sem, da je bilo tako. Tik pred zaprtjem poslovalnice, pred katero sem delala, je iz objekta izstopila mamica v spremstvu otroka. Ponudila sem ji tekoči izvod, nasmejala se je in rekla: »Takoj se vrnem, samo stvari zložim v avto.« Po prevzemu svojega izvoda me je presenetila z vprašanjem: »Bi vam prišlo prav kar koli od živil?« Začudeno sem ji pritrdila. Če me kdo že vpraša, če kaj potrebujem, se to ponavadi zgodi, preden stranke odidejo po nakupih. Razložila mi je, da z možem delata za podjetje, ki ima prav v tem trenutku dobrodelno akcijo. Izmenjali sva si telefonski številki in se zmenili, da ji po SMS-sporočilu pošljem spisek živil, ki bi mi prišla prav. In res, v nekaj dneh sta mi z možem pripeljala vsa živila s spiska. Ob takih trenutkih ostaneš prijetno šokiran in res ti odleže. Rada bi se jima iz srca zahvalila za darovana živila.

Špela

Foto: osebni arhiv

Franjo Frančič

NOČI OBIČAJNE NOROSTI

014
KRALJI
ULICE

Ustaviš se v temačni ulici. Vidiš par, ki se objema. Narediš ovinek, da se mu izogneš. V zavetju, visoko nad zalivom, razgrneš spalno vrečo. Nešteto zvezd je na nebu. In potem mižiš, šteješ, počasi, počasi, dokler se utrujene veke ne zaprejo. Svetloba v njenih očeh me je ubijala. Odšla je v tujo hišo. Vse ženske sem sanjal pred svojim rojstvom. Znal sem si predstavljati, kako se igra izteče.

Nihče ni ničesar spraševal, samo prišli so. Dolgi, temačni hodniki, vonj po razkužilu, rešetke na oknih. Z žarečimi sulicami bodo prebodli moje sence, požgali bodo vsa drevesa, ki sem jih sadil, še zadnjo bilko trave. Kot bi se pogrezal v vroč pesek. Soba bo merila 16 korakov po dolgem in sedem v širino. Marmorni grob. Bele halje bodo prihajale redno. Edino čustvo, ki ga bom čutil: strah.

Ves čas sem strmел v tista vrata in čakal, kdaj se bodo odprla. Včasih sem ure in ure slonel na rešetkah in opazoval zid sosednje stavbe. Kot bi se svet zameglil. Zaman sem poskušal, da bi naredil hitro kretnjo. Roke so me ubogale samo, če sem se oklenil rešetak. Spomin na izbo je bil daleč. Če sem pogledal proti stropu, sem opazil mrgolenje prašnih delcev, ki so plesali v borni svetlobi. Nikoli nisem pogledal proti vratom. Med spanjem in budnostjo je bilo komaj kaj razlike. Kljub vsej kemiji sem se spominjal parkov, klopi, avtobusnih postajališč, obale, knjižnic, smetnjakov, kroženja. To so bile edine podobe, ki mi jih kemija ni ubila. In galebi.

Nikoli, nikoli več, je odmevalo daleč, daleč proč.

Odpustiti, komu, zakaj?

Osamljeni zaliv, zapuščeni drevoredi, opustele ulice, tiho, tiho pada dež. Hiše so prazne, veje so gole, ni več kam. Urni kazalci se premikajo lenobno počasi, v duši odzvanja veter pozabe. Noč pričara belino, dan temo. V praznem zraku ni očesa, v bližnjem šumu ni odmeva. Ravna črta obzorja in mirovanje.

Nič ni skrito, kar se ne bi razodelo, in nič ni zakrito, kar se ne bi spoznalo in prišlo na dan, je zapisano med zadnjimi stranmi. Večer. Izselil sem se.

Stopiš na dvorišče, šteješ kamne, ne veš, kaj je na sporedu danes. Kotali se, parada umrlih. V votlini je ogenj ugasnil, belina kosti spominja na sneg. Pepel je hrana neba.

Jutra so svojevrstne sestavljanke. Moraste sanje je treba prekiniti v sunku. Skoraj vedno je neka preprosta zgodba.

Koščki mozaika, imena, dogodki.

Odsevi.

Nekako privoščljivo, preko ledenega zidu, ne dotakne se te, ni ognja, samo pepel.

Mi je včasih rekla moja mama, smet si, ki sem jo rodila, takrat prej, ko sem bil na begu, zdaj včasih stojim ure in ure na pokopališčih, zelo pomembno je, da so smeti in voda zraven, noče in noče umreti, ne vem, zakaj sem jo imel rad, strašno rad, tudi ko me klofutala, ko me je ščipala, ko me je izdala, sem jo strašno pogrešal, menda že pred svojim rojstvom.

Samota.

Pelji, prosim te, pelji me daleč, daleč stran, reče mama.

Požgane trave, pokrajina tuja in gluha, spomini kot posušeni cvetovi pozabe, zemlja je razpokana, zima prihaja utrujenega obraza, zgrešene besede o moči in resnici, o malih vojnah in begu, o dolgih nočeh, ko se naselijo v strehe hiš, o hiši brez korenin, o pobeglih sanjah in ostrini samote, o življenju, ki je

Foto: manolofranco

zdrselo mimo, ljubezen je ali je ni, s tvojim rojstvom se rodi tvoja smrt, ogenj ugaša v očeh večera, srce je osamljen lovec, samota tiha in bela, kot prosojna tančica, samota, kot nož ostra, gola, žareča in mila.

Je bilo vredno, povej mi, prekleto, povej mi, moram vedeti, povej mi, prekleto! kriči name pokojni prijatelj.

To noč bodo cigani igrali na moji strehi, ki so jo naselile kače, ta strah, ta teža, hijene, to jutro ostrih robov, odmev besed, rada bi najboljši del tebe, a kaj, ko ga nisem mogel najti, kako le, kje, ona pa o bolečini, zvonovih, rosi, toplini in ljubezni, njen lunin obraz, pogled košute, preden pade pod strelom lovca, njena vdana laž in igra, njeno spolzko telo me je premagalo.

Ni odpuščanja, ne more ga biti, ni cene, ni plačila, ni vrednosti, človekovo življenje nima vrednosti.

Zbiram jih, te liste v drobečem se času, nimam več mask, vsa pisma so poslana, kot sem sadil drevesa, kot sem gradil kažun, kot sem čakal na sončno hčer, jutra se levijo v večere, hrepenenje brez sanj, kot sem bežal pred zimo v krvi, zavil v omamo, ni več sonca v dlaneh, ni lune v laseh, včasih zaskelijo brazgotine, le toliko, da ujamem diha.

Pred leti so se solze same usule iz mene. Vozil sem proti farmi, ko sem zagledal mlado srno, ki je povožena ležala v travi.

Ustavil sem, se vrnil in nekaj časa zmedeno stal tam. Potem sem jo vzel v naročje, še je dihal, njene velike lešnikove oči so se bleščale in bleščale.

Renato Volker – Rene

TEATER

Foto: osebni arhiv

Ob desetih dopoldne sem sedel v stari gledališki dvorani SNG Maribor. Institucija, ki sem jo kot otrok častil bolj kot stolnico nasproti nje. Nastopal sem v obeh. V obeh kot desetletnik, enkrat v otroški šolski uniformi, v drami Oskubite jastreba, drugič v dolgem krilu do tal in belih čipkah pri maševanju. Od nekdaj sem ljubil oder. Borštnikovo srečanje me je zvalo. Ko me je fant vprašal, kaj sem gledal, sem rekel, da neka feministična jajca. Res pa je, da sem se vmes parkrat namuznil in da tretjega dejanja nisem dočakal, ker sem moral na intervju za dnevnik Večer. Vsak izgovor je dober, da se izogneš seksualni indoktrinaciji. Malo sem namreč že sit ženskega jokanja in stokanja o emancipaciji.

Dokler se ženske ne bodo zavedale, prosto po Teal Swan, da je najprej treba opolnomočiti moške, da opravimo svojo vlogo v družbi in v medsebojnih odnosih, in ne spodbujati žensk, da bi naše vloge prevzemale, pač bo, kot je. Moderne, močne, glasne in osamljene. Me2. Juhuhu. Trije vogali in še četrti. Vsi ti slogani o krivicah so en tak perfektni perpetuum mobile za umetniško izživljanje in ustvarjanje žrtev.

Junij je tudi mesec spomina na zgodovinski boj lezbične in gejevske skupnosti. V Mariboru ga praznujemo vsako drugo leto, da preveč ne rajcemo Viol, ali nekaj. Zato me to babje jamranje malo spomni na tako imenovano LGBTQIA+2 sceno. Bogi, bogi, bogi. Prosim, ne me spraševati, čemu nenehno dodajanje črk in znakov, ker nam baje ni do etiketiranja in predalčkanja.

V današnjem času pač res ni treba na skoraj nič več opozarjati. Vsi vemo skoraj vse. Treba je iti v akcijo. V vsakdanjem življenju se delajo spremembe. Začne se pri sebi. V družini. Tista, ki v soboto pošlje partnerja z otroki na sprehod ali na tržnico, da lahko bajto v red spravi in kaj skuha, nima prava glasjanja. In tisti, ki to igro sprejme, naj se vpraša, kakšen odnos gradi s svojo partnerko. Brez belopolnih ne bi bilo rasne enakopravnosti, brez hetero populacije nimamo geji nobene šanse in brez moških bodo ženske zaman bile plat zvona. V končni fazi je tudi to zgolj moško delo. Moja hči se je tega pametno lotila. Pa tudi ni šlo brez godrnjanja. Ona poslovno v Ženevo, gospod pa po službi v plenice. A se dotični zdaj radi pohvalijo, kako lepo skrbijo za mladiče. Kar je seveda najbolj normalna stvar. Morda celo naravna.

Za nami so volitve evropskih poslancev. Z onim, ki lubenice goji in bale sena prodaja za milijonske dobičke, sva bila edina mariborska predstavnika. Pa še on je iz Dupleka. On je v bistvu iz skupine štapiioseksualcev. To su oni, *koje ne bi ni štapom dirao*, kot bi rekli na Teznu. Oni iz Pesnice mi je dosti bližje. V vseh pogledih. Na dobrodelni prireditvi, ki sem jo organiziral za društvo UP-ornik, mi je celo dovolil, da sem mu malo lampek pocartal. V bistvu sem bil torej edini Mariborčan, ki si želi v Bruselj. Pa še mene so namočili na povabilo, in ker rad namakam, sem rekel ja. Nova izkušnja pač. Umetniški projekt postati politik. Ne bi bil prvi, ki bi mu ratalo.

Sem tudi edini politik, joj, kako se to smešno sliši, ki mu je uspelo ves slovenski politični spekter stlačiti pod isti obok Vetrinjskega dvora, kjer so v en glas prepevali z Zoranom Predinom in spraševali Praslovana, kdo ga je učil plavati. S pevko Tabujev pa so dobre politične vile zbrale za dober namen skoraj 700 evrov. Dokler ne bo UP-ornik na proračunski postavki, ne bom dal miru. Tudi zato grem v politiko.

Rade Nikolić

Glede na to, da smo na referendumu podprli gandžo in pomoč pri evtanaziji, ja, tudi jasnovidec sem, sem sklepal novi rek:

»Večja kot bo poraba trave v medicinske namene, manjša bo potreba po evtanaziji. Imenujmo to zeleni prehod.« Ker sem kandidiral na listi Zelenih Slovenije, sem tudi predlagal, da če desna politična opcija že obvlada tržišče belega, leva trži rjavo, da mi zeleni prevzamemo travo. Fair play pač.

Konec meseca bo, kot vsako leto, festival Lent. Ker to kolumno pišem šestega junija, seveda ne vem, kaj bo, ko bo, če bo. Zagotovo pa bom na dan otvoritve, če ne bom slučajno v Evropskem parlamentu, sedel na lojtri sredi Glavnega trga in pri fontani glumil bademajstra. Avgusta me vabijo na Panč, na Ljubljanski grad. Za mariborski Lent ajde, ampak da žabari vabijo starega štajerskega pedra, da jih zabava, je pa sramota. Fuj! Ko da svojih nimajo.

Drugi vikend pa sva z lubim praznovala moj rojstni dan. Povabil me je v Portorož. Vmes mi je predstavil novo poslovno možnost. Hebem ti mrežni marketing, da ti ga hebem. Ampak ker sem se istega posla lotil že pred skoraj 30 leti in je bil eden od prvih zmenkov s takratnim partnerjem prav predstavitev taistega poslovnega modela, sem lahko samo tiho in mantram o karmi. Celo diamant sem si tetoviral na desno ramo. V globus ujetega. Ko so me vprašali, kakšne vloge igra v odnosu, kdo je ata in kdo je mama, sem rekel, da jaz perilo operem, on ga pa obesi. Jaz skuham in on pomije posodo. Sesava pa oba.

In to, drage moje feministke, je recept za srečo. Jutranja molža. Ne pa da pol reveži s polnimi mošnjami k nam na toplo malico hodijo.

Pa lepo poletje želim. Če drucga ne, zgonte se. Za ozimnico se skrbi poleti in v zgodni jeseni.

RANE

Leta celjenja oziroma leta upanja na celitev in skorajda neverjetna zacelitev. Ja, kronične rane so hudič. Pri meni so se začele pojavljati v zadnjih letih. Pri odvisnikih od drog in sladkornih bolnikih ni to nič nenavadnega. So zelene ali črne barve, obkrožene s krasto ter črno ali živo rdečo kožo. Kri kroži, »gor« pa nima moči teči. In ko se rana pojavi, je človeku nerodno iti do zdravnika, kajti večina njih te označi za odvisnika, ki se špika v taiste rane. To ni res! V drogo je namreč primešanih toliko nevarnih snovi, da se začnejo pojavljajo te razjede. Včasih ni bilo tako. Droga je bila čistejša. Antibiotiki ne pomagajo. In kaj lahko

pomaga? Oseba z veliko ljubezni do – ne boste verjeli – ran. S pravim pristopom zdravljenja, s pravo oskrbo ran. Tega me je naučila ta punca, medicinska sestra na Kraljih ulice. Individualno obravnava vsako rano posebej. Neverjetno, a zmore ljubezen do teh izjemno pošastnih ran. Tej neverjetni puncici Jerneji, njej gredo vse zasluge za ozdravitev mnogih ran ter za izboljšanje stanja še neozdravljenih.

Ona to delo ljubi – meni to že od začetka obiskovanja dnevne bolnice Kraljev ni bilo jasno. Kako lahko z ljubeznijo dela s temi pošastnimi kroničnimi ranami!? Malo ljudi je takšnih in kralji_ice ulice smo lahko

Bianca Van Dijk

srečni, da je ta punca, zame zvezdica, prišla v službo na Kralje, kjer opravlja svoje poslanstvo z vestnostjo, predvsem pa z ljubeznijo do svojega dela!

Serpentina

PAPARAZZI ZA REVEŽE

Foto: Jaka Prijatelj

Jaka Prijatelj

Družinska kosila pri nas doma izgledajo nekak tkole: tastari sedijo v kuhinji za mizo ko kralji, medtem ko mi otroci v dnevni "sedimo" za mizo v velikosti pručke.

Babi prav, da ne smemo sedet na robu, ker to pomeni, da se nikol ne bomo poročil. In ker je babico TREBA ubogat, se ko eni debili gužvamo na dveh straneh. Ker mam dva bratrance od dveh metrov, je to treba kombinirat tko, da jima ne zatrokira hrbet al pa odpove noga.

Žato jst, k merim za meter in zgaženo 'pgodo, moram napol ležat na sedežni, da tadva lahko stegneta noge na drugo stran dnevnice. In ko enkrat tko sediš pač NI ŠANS, da ustaneš. Pozabu si žlico?

Maš roke. Hočeš še jest? Ne, nočeš.

To je nekak tko, kot da igraš twister.

In pol rečeš tetki za dodaten kos kruha in te napizdi, da si mlada in lahko vzameš sama. AMPAK. Če se premaknem, me bo en bratranec ponesreč knockoutira, drug bo pa moj komolec dubu v rebra.

In nakonc rečeš „BABI, TOLE JE BLO ODLIČNO“ in se odpelješ na urgenco, ker ti je bratranec zapleču vilco v roko.

Priloga Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist se tako kot spletni portal imenuje po neuklonljivem ptičku iz romana Ivana Cankarja Hiša Marije Pomočnice, ki se je na vsak način hotel prebiti na svobodo in ga lahko razumemo kot simbol večne utopije. Čeprav je vrabček v romanu nesrečno končal, smo ga oživili v prepričanju, da mora biti svoboda temelj družbe in ustvarjalnosti. Prilogo urejata Igor Divjak in Neža Vilhelm.

Andraž Rožman

PROSTOR LITERATURE IN KRIŽIŠČE SVETOV

REPORTAŽA IZ KNJIGARNE BULEVAR BOOKS V NOVEM SADU

Foto: osebni arhiv

Čim zapustim Trg svobode in me Google usmeri proti južnemu obrobju centra, se znajdem sredi rastočega betona, restavracij, barov, iz katerih zvečer udriha turbofolk, in ogromne zgradbe v steklu. To je nekdanji Bulevar Maršala Tita, zdaj Bulevar Mihaila Pupina, ki vodi proti mostu čez Donavo in Petrovaradinski trdnjavi. Ampak iščem knjigarno. Levo nič, desno nič, potem napnem oči in na drugi strani ceste vidim, kako se v toplem majskem dopoldnevu pred večnadstropno stavbo dvigajo košata drevesa, v njihovih sencih pa s kavo na mizi in cigaretami v rokah sedijo meščanke in meščani. Za njimi je velika izložba, skoznjo se vidi v notranjost, kjer so same knjige – pri vhodu beletristika, v zgornjem nadstropju humanistika, v kleti stripi, in ena prvih knjig, na katere naletim, je roman Lidije Dimkovske Non-Oui. To je kulturni Bulevar Books, ne le knjigarna in založba, ampak predvsem križišče svetov, zbirališče knjig in kulture željnih novosadskih duhov.

Prodajajo tudi stare knjige

Da je to res prostor srečanja kulturnikov, ugotovim, ko za sosednjo mizo vidim pisatelja Slobodana Tišmo kofetkati s svojo ekipo. Tišma je eden od stalnih gostov, tako rekoč vsak dan se ustavi v knjigarni, pravita pisatelj in ustanovitelj Bulevar Books Milan Tripković ter pesnica in ena od gonilnih sil knjigarne Vitomirka Trebovac. »Ni več veliko krajev, kjer bi se počutili prijetno, saj se je mesto spremenilo,« pove Vitomirka, in preden se dotaknemo sprememb, ki jih je doživel Novi Sad, govorimo o knjigarni.

Ta je neodvisna, saj ni del verige. Knjigarniške verige knjige, ki ne dosega prodajnih pričakovanj, po nekaj mesecih umaknejo s polic, medtem ko lahko med več kot 20.000 naslovi v Bulevar Books najdete tudi deset in več let stare izdaje. »Žal nam je vrniti knjige založniškim hišam, saj se lahko zgodi, da bo nekdo čez dve leti iskal prav to knjigo, mi pa je ne bomo imeli več.« Vprašal sem se, koliko vodstev knjigarn na svetu še razmišlja na takšen, tržnice_ki bi rekli arhaičen, književnice_ki pa zavzet način, nato pa izvedel, da v knjigarno še zdaleč ne prihajajo le priznane umetnice_ki.

Kulturni prostor naj ne bi bil prostor za kulturne elite (čeprav vse prevečkrat je), ampak naj bi združeval različne svetove. Da se prav to dogaja v južnem delu novosadskega centra, je bilo jasno, ko sem slišal, da sem prihajajo mame z otroki, ki jim je všeč, da se v nasprotju z večino drugih lokalov notri ne kadi, pa tuji študenti, ki se učijo za računalniki v zgornjem nadstropju, turisti, kupci učbenikov, mladi pisatelji, ustvarjalci stripov, ljubitelji knjig in kave, naključni obiskovalci, ki niso

Foto: Andraž Rožman

Knjižna prevajalka in urednica Emese Rajsli

povezani s kulturno srenjo ... »Ustvarjamo prostor, v katerega lahko vstopijo ljudje z vseh strani, se pogovarjajo, debatirajo. To je demokracija,« razloži Vitomirka, Milan pa, da ne bi bilo kakšne pomote, doda, da seveda prostor ni odprt za širjenje nestrpnosti. Je pa toliko bolj za literarne in pogovorne večere, koncerte (med knjigami), program za otroke, ki jim Milan že 11 let vsako soboto bere, za vsakoletni osrednji knjižni festival Sofa, pa za AFŽ – Avtonomni festival žena. Tako so se čez leta tu zvrstili številni literarni_e in glasbene_i gostje_i, večinoma iz regij nekdanje Jugoslavije, ravno nekaj dni po našem obisku je v »knjižari, koja svira (knjigarna, ki igra, op. a.)« gostovala skupina Koala Voice.

Lirično in dramaturško mišljenje

Ko sta Vitomirka in Milan razlagala, kakšen program soustvarjata, je bilo iz njune zagnanosti razbrati, da jima delo v knjigarni in založbi še zdaleč ne pomeni le službe. Kako bi

jima, ko pa se s pisanjem ukvarjata tudi sama in je na policah mogoče najti tudi njune knjige. Kot smo se šalili, je Vitomirkin um liričen, Milanov pa dramaturški, in ko ju združimo, dobimo Bulevar Books. Vitomirke pesmi te od bučnega prometa v središču mesta odpeljejo k miru. Četudi se loteva temnih tem, je v njenem pisanju optimizem, ki deluje kot avtentičen posnetek življenja. »Ko sem bral njeno pesniško zbirko *Sve drveče, sva deca o svi bicikli u meni*, sem se naježil. Vitino pisanje je popoln odnos med miselnimi in emotivnimi procesi, ki se odvijajo v človeku. To je ravnovesje. Njen lirski subjekt je optimalen. Ima pravo mero in strinjam se, da se v njenih pesmih vidi nek optimizem,« je o delu kolegice povedal Milan.

Vita je pripomnila, da tako mora biti, če hočeš kar koli premakniti, sicer le sedi in čakaš na smrt. »Imam potrebo, da nekaj pomirim v sebi. Morda je svet okoli nas slab, ampak moraš v sebi krepiti pozicijo miru, da se lahko spopadeš z okolico, kakršna je. S svojo poezijo sprejemam življenje, spreminjam pa ga lahko, kolikor je v moji moči. Ne morem popraviti vsega sveta, lahko pa sebe za začetek, pa potem še ljudi poleg sebe. Pomembno je, da bralec to občuti. Gre za majhne premike, a pomembne,« je dejala, medtem ko sem razmišljal, da se na nek način iz njene poezije, pa tudi Milanove proze, zrcali vzdušje na stičišču poti, na katerem smo pravkar pili kavo.

Čas je bil, da še Vitomirka deli svoje vtise o delu sodelavca, kolega, tovariša, prijatelja. »V Milanovem pisanju se vidi, da ima dramaturško mišljenje. Piše, kot bi likom sledil s kamero. Ko sem prebrala njegov roman *Klub istinskih stvaralaca* (*Klub pravih ustvarjalcev*, op. a.), sem si rekla 'vauuu'. Krasni dialogi, impresivno je, kako je individualne zgodbe povezal v celoto.« *Klub istinskih stvaralaca* je bil letos uvrščen v ožji izbor za nagrado NIN. V njem Milan na satiričen način obdela pisatelje, ki se imajo za »prave ustvarjalce«, se primerjajo z velikimi literarnimi imeni iz zgodovine in se hudujejo, če jih kdo ne uvršča v elito. Sam je med dolgoletnim delovanjem na umetniški sceni slišal veliko takšnih »pravih ustvarjalcev«, mogoče pa jih je slišati vsepovsod, v vseh državah in na vseh družbenih omrežjih. Z romanom je želel zabavati bralce, a je bil obenem tudi družbeno kritičen. »Menim, da takšno mišljenje o sebi kaže na nekakšen primanjkljaj duha in nesposobnost samokritike. Ko v umetniškem delu vidim pretencioznost, me to odbija,« je povedal Milan, medtem ko je ob huronskem zvoku motorja s kretljivo roko pokazal nekaj v smislu »o tem sem ti govoril«, in že smo znova pri tem, kako se je mesto v

Foto: Andraž Rožman

Pesnik in ustanovitelj knjižarne Bulevar Books Milan Tripković

zadnjih letih spremenilo. Vita in Milan sta razlagala, da je prostorov svobodnega duha, kakršen je Bulevar Books, vse manj in da kot gobe po dežju rastejo ogromne stavbe, ki sicer prinašajo več ljudi in s tem morda tudi v kavarno Bulevar Books kakšnega gosta več, a spreminjajo vzdušje v mestu.

»To ni več isto mesto«

Kako se je to spremenilo, dobro ve prevajalka, urednica pri založbi Forum Könyvkiadó in stalna obiskovalka Bulevar Books Emese Rajsli, ki je Novi Sad zapustila leta 1992, se preselila na Madžarsko, po 25 letih pa se spet vrnila. »To ni več Novi Sad, ki sem ga poznala. Prej so obstajali neki prostori, ki jih zdaj ni več. Prej je bilo mesto resnično multikulturno, česar ne morem več trditi. Struktura prebivalstva se je spremenila. Leta 1992 je bilo na primer v mestu pol milijona madžarskega prebivalstva, ob zadnjem popisu le še 180.000. Tisti, ki so lahko, so odšli,« je dejala, medtem ko so naju hladile krošnje dreves na terasi pred knjižarno, in začela razlagati, kako se še vidijo spremembe.

Nekoč sta v Novem Sadu obstajala literarna časopisa, v srbskem jeziku Polja in v madžarskem Új Symposion, ki sta tesno sodelovala, zdaj Új Symposion ne deluje več, ker ni dobil subvencij. Spremembe so vidne v šolstvu, saj imajo na treh osnovnih šolah le še peščico učencev v madžarskih razredih, pa v vsakodnevnem življenju, kjer ni pogosto slišati madžarsčine, še manj, razen srbsčine, preostalih uradnih jezikov (rusinskega in slovaškega), in na ulicah, ki so spremenile imena. »Ko se peljem s taksijem, namenoma uporabljam stara imena ulic in stavb, da vidim, ali jih taksist pozna. Delam v stavbi, ki smo jo Novosadčani od nekdaj poznali pod imenom Forum, včasih so vsi vedeli, da tam izhaja madžarski dnevnik, danes mnogi ne vedo, kam hočem, če rečem, da grem do Foruma,« je razlagala Emese, ki sicer pri Forumu Könyvkiadó ureja zbirko prevodov iz južnoslovanskih jezikov. V madžarščino prevaja iz več jezikov, tako je prevedla tudi roman Gašperja Kralja *Rok trajanja* (Használati idő), *Jugoslavijo, moje deželo* Gorana Vojovića pa za založbo Typotex Kiadó iz Budimpešte.

Iz besed sogovornic in sogovornika je bilo sklepati, da je v času sprememb, ki ne le v Novem Sadu, ampak vsepovsod po svetu, vodijo od neodvisne (multi)kulture k potrošniški (ne)kulturi, prostor, kakršen je Bulevar Books, še toliko bolj pomemben. Zato je bilo dopoldne pod drevesi kavarne dragoceno oziroma, kot bi rekla Vitomirka Trebovac *Ni šlo za velik premik, a pomemben.*

Pesnica Vitomirka Trebovac

Foto: Andraž Rožman

Foto: ZIK Črnomelj

Ana Kumperger, Gimnazija Celje - Center, najboljša srednješolska pesnica na Župančičevi frulici 2024

Mnenje Veronike Ditinjana

Zdi se, da bo to pesem o preprostem, vsakdanjem predmetu; tako napove naslov. Govorica pesmi je, kot bi pričakovali, preprosta, gibka, brez odvečnih podrobnosti ali besed. Hkrati pesem izkazuje, da se zaveda, da je to tudi pesem o pisanju pesmi. O krhkosti ali celo nemoči besed, da dosežejo naslovnika. O tem, kako težko je izraziti ljubezen ali brezup. Kako najti prave besede, da bo napisano prepoznano kot pristno. Da je pomembno, kaj nekdo izpusti, ne le kaj zapiše. Šele skozi motrenje lastnega postopka pisanja pesmi lahko pesnica izreče svoje resnično bistvo. Ta spretnost grajenja pesmi od natančnega opisa snovnega, čutnega sveta (npr. opis prebujanja zjutraj ali potovanja z vlakom ponoči) do nevsiljivih metafor, ki iz teh opisov ob sodelovanju bralca ali bralke vznikajo, zaznamuje tudi druge poslane pesmi in kaže konsistentno in prepričljivo jezikovno spretnost.

Napisala bom pesem o blatni vezalki

pohodila sem jo
ko sem z odvezanimi čevlji
tekla čez luže
mudilo se mi je
in zlomil se mi je tvoj dežnik
v bistvu je bil preperel in zarjavel
a naj to ostane skrivnost

napisala bom pesem o blatni vezalki
pesem
ki ne bo imela dvojine
niti tvojega imena
v njej ne bom omenjala poletja
ali nostalgичnih pesmi iz hreščečega avtomobilskega radia
da bi bila pristnejša

neenakomerno dolgi verzi bodo rušili njeno poanto
govorila bo o nepomembnosti
besede *ljubiti*
in brezupu besede *čakanje*

v ednini bom pisala
tako se boš še nekaj luninih men lahko spraševal
ali sem pisala zate
ali le
o tebi

pa tista vezalka
še vedno je na njej rjav madež
čeprav je avgust
in že tri tedne ni deževalo

Megleno jutro

Zjutraj je telo ranljivo, neomejeno.
Roka z upirajočim se gibom
seže proti budilki.
Komaj najde gumb
za utišanje ostrega zvoka,
ki vzvalovi po kosteh.

Koža se ob stiku s hladnim zrakom naježi
in takrat se zavem, da sem budna.
Vstanem in za nekaj praznih sekund
molčim sredi sobe.
Spomniti se moram svojega imena
in ugotoviti, kateri dan v tednu je.

Temni loki pod polzaprtimi očmi
še vedno pričajo o včerajšnjem dnevu,
čeprav se na drugi strani spuščenih rolet
na obzorju že rišejo motni odtenki oranžne.
Le še nekaj minut me loči od usnjenega plašča,
avtomobilskih ključev in zaledenele sprednje šipe.

Med srkanjem čaja se včasih še spomnim odločitev,
jasno domišljenih večer prej,
največkrat pa se izgubijo med posteljnino
kot risalni žeblički,
ki me bodo zbadali v golo telo,
ko bom zvečer poskušala zaspati.

Nočna vožnja z vlakom

dvaindvajset minut čez polnoč
sedež s številko
štiriinšestdeset
škrtanje karnis
s temno modrimi zavesami
okno rahlo priprto
ravno toliko
da v tihoten kupe
vstopa noč

sedim na obrabljenem sedežu
z nogami ob kovčku
polnem rjavih spominov
in umazanega perila
ne zmenim se za
madžarske potnike
v sosednjem prostoru
ki se pogovarjajo
v polomljeni angleščini

grobo drdranje jeklenih tirov
in hladen oster veter
me spomnita
da je nekje tam zunaj postaja
zaklenjen avto
na parkirišču
in prazno stanovanje
z zatohlim zrakom
ki čakajo name

Foto: OŠ Šmarjeta

Irena Prešeren, Osnovna šola Šmarjeta,
najboljša osnovnošolska pesnica na
Župančičevi frulici 2024

Mnenje Igorja Divjaka

Pesmi Irene Prešeren odlikuje zavest, da je za svež umetniški pogled na svet potreben odmik od ustaljenih pričakovanj in konvencij. Pesnica ni le del skupnosti, ampak tudi posameznica. Če se večini zdi, da je slika rože lepa sama po sebi, se ona včasih počuti kot ščurek na sliki. Dobro ve, da za razgibano pesem ni dovolj podajati le lepih podob in globokih misli, ampak sta potrebna tudi ščepec humorja in dobro razpoloženje. To dvojje najdemo tako v zmagovalni pesmi Včasih, v kateri se spretno poigrava z različnimi kombinacijami posameznikovega počutja in njegove razpostavljenosti v svet, kot v pesmi Prekleta, kjer pokaže, da pogosto več empatije do sočloveka najdemo med neznanci, pa čeprav prihajajo z drugega konca sveta, kot pa v šoli. V pesmi Čez nebo njen govor preide v prvo osebo dvojine in drugo osebo ednine in tako svojo poezijo razpre možnosti bivanja dveh, k iščeta bližino pod zvezdnim nebom.

Prekleta

Prekleta.

Zamudil sem k slovki.

In seveda je taka gužva na cesti,
kot da je sodni dan

in morajo vsi po mleko ali čaj v Mercator ali Špar.

Prekleta.

Danes je profesorca tečna.

Pokliče me pred tablo,

in ker včeraj nisem odprl zvezka,

napiše masten cvek

in zraven maje z glavo, razočarana nad mano.

Prekleta.

Zdaj hitim nazaj na avtobus,

tečno odrivam vse na poti

in oni mene, ker je spet taka gužva na cesti.

In ko se drenjam in prerivam,

mi na tla pade ruzak in gužva ga brca sem in tja.

Stečem ponj, a potem izgine.

Prekleta.

Zagledam Kitajko, ki se smeje in vpraša,

nekaj v stilu: »To je tvoje?«

Kimam, srečen.

Še dobro, da za prijaznost ni treba znati kitajsko.

Čez nebo

Videla sva zvezde, razprostrte čez nebo.

Ko sva skupaj ležala v travi,

videla sva zvezde, razprostrte čez nebo.

In si mi pokazal ozvezdje

in še zdaj ne vem, zakaj,

in ne vem, katero si mi kazal s prstom

med zvezdami, razprostrtimi čez nebo.

Ker vse, kar sem videla,

so bile tvoje oči

in v njih zvezde, razprostrte čez nebo.

In tvoj nasmeh, ki je bil zvezda,

in tvoj glas, ki je bil svetel in glasen,

ko si kazal s prstom v zvezde, razprostre

čez nebo.

Včasih

Včasih počutim se kot ščurek na roži,

nezaželen, nepovabljen,

kviri lepoto spokojnosti slike.

Včasih počutim se kot svinčnik pozabljen,

nikomur ne pripada,

vsak ga le naprej podaja.

Včasih počutim se kot veselje odvzeto,

ki ni bilo nikoli začeto

in se je končalo zato,

ker je tako reklo nebo.

Včasih počutim se kot veselje nemirno,

nedokončano,

ki se širi v neskončno daljavo.

In včasih počutim se kot list papirja,

ki z belimi očmi strmi vame,

čakajoč,

da nekdo že svinčnik življenja v roke vzame.

DOBRODOŠEL NAZAJ

Ena od dejavnosti, ki sem jih zadnji dve leti opustil in zanemarjal, je bilo sodelovanje z Društvom Slišanje glasov. To društvo mi veliko pomeni in sodelovanje v društvenih dejavnostih v zadnjih letih me je precej osebnostno oblikovalo. Razlog, da sem v preteklih dveh letih opustil to in mnogo drugih stvari, je bil, da sem ves čas in energijo vlagal v partnerski odnos. Tudi za to preizkušnjo sem hvaležen in me je osebnostno utrdila in preoblikovala. Zdaj pa sem čas in energijo ponovno začel vlagati vase in od vsega je verjetno najbolj pomembno Društvo Slišanje glasov, ki mi daje več možnosti za razna udejstvovanja.

Po odsotnosti sem se ob ponovnem stiku počutil, kot da premora sploh ne bi bilo. Društvo, predvsem mislim na podporno skupino, ima v bistvu svoj obstoj, lastno življenje, neodvisno od obiskovalcev. Nekako v duhu pregovora *bolj kot se stvari spreminjajo, bolj ostajajo enake* sta ostala vzdušje in energija ob povsem drugih obrazih, kot so bili pred leti, enaka. Nekaj je tudi takih, ki so skupino obiskovali že pred mojim premorom. Obiskovanje podporne skupine je zame zelo koristno, saj mi prinaša rutino in skupaj s tem občutek pripadnosti, varnosti, razumevanje in priložnost druženja z ljudmi, ob katerih se dobro počutim.

Vsako posamezno srečanje je zgodba zase. Kdaj nas je malo, drugič veliko, enkrat je več fantov, drugič več punc, kdaj povsem enako. Na kakšni skupini smo bolj stari borci, na drugi spet popolnoma novi piščančki. Ne glede na sestavo in na razpoloženje pa je gotovo vsaka vredna obiska in prinaša kakšno lekcijo. Razpoloženje skupine je živo in se spreminja iz srečanja v srečanje. Včasih je skupina tiha, zamorjena, spet drugič vesela, razposajena, kdaj smo bolj optimistični, kdaj bolj pesimistični, kdaj se bolj strinjamo, spet drugič ne, vedno pa se spoštujemo in sprejemamo ter podpiramo nekako glavne funkcije te žive skupine.

V okviru društva se je prejšnji vikend v avtonomni coni Plac za Bežigradom odvijala ponovitev predstave Dialogi dražljajev. To je predstava, ki je tako kot podporna skupina nekakšno živo bitje. Živi že nekaj let in prav tako kot skupina v različnih zasedbah in izvedbah. To je bila prva ponovitev, odkar je bil tudi rahlo spremenjen potek predstave pod drugim mentorstvom. Na premieri sem bil udeležen le kot gledalec, saj trenutno bivam na Obali in nisem mogel sodelovati na vajah, še samo predstavo sem ujel za mišjo dlako. Nad svežim konceptom in samo izvedbo sem bil navdušen, predvsem sem bil pa ponosen na člane, ki so nastop naredili čudovit, predvsem s pozitivno energijo. Tokrat pa se je v zadnjem trenutku pokazala priložnost, da bi se ponovitev predstave udeležil v aktivnejši vlogi in se pridružil nastopajočim. Ker sem predstavo že videl kot gledalec in tako spoznal strukturo, koncept in potek, obiskovanje vaj ni bilo potrebno. Svoj del sem si tako nekako izmislil na licu mesta na sami generalki pred nastopom. Kar nekaj časa je minilo od mojega zadnjega javnega nastopanja, zato sem bil mogoče v manjšem krču in manj sproščen kot ponavadi, a mislim, da mi je šlo kar dobro in bom idejo do naslednjic le dodelal in ji dal trdno strukturo. Tudi Plac se mi zdi idealen prostor za izvedbo naše predstave. Publika je bila sicer manj številčna kot ponavadi, a so obiskovalci energetsko zelo pozitivno oplemenitili predstavo.

Tudi pogovor po predstavi je bil prijeten in zabaven. Naslednje izvedbe predstave Dialogi dražljajev se že vnaprej veselim in jo nestrpnostno pričakujem.

Nameravam se udeležiti tudi naslednjega cikla izobraževanja za povezovalce podpornih skupin, ki ga organizira društvo, saj se mi zdi, da prinaša neko dodatno znanje in odpira nadaljnje možnosti za aktivnejše delovanje v društvu. Tu mislim tudi na sodelovanje pri predstavitev in govorništvu na raznih konferencah, ki se jih udeležujemo člani društva, ter tudi objavljane člankov, morda celo knjige, kar je tudi ena od mojih želja.

Letos se bo nekaj članov udeležilo svetovnega kongresa za mentalno zdravje, ki bo potekal na Danskem. Tudi sam upam, da mi bo poletje prineslo dovolj priložnostnega dela, da se bom lahko udeležil tega dogodka, ki pa je precejšen finančni zalogaj. A iz preteklih izkušenj sem prepričan, da bi bila to odlična investicija.

Ob ponovnem vlaganju časa in energije vase in ob razmišljanju o sebi ter ob refleksiji članov in članic društva sem opazil, da že veliko bolje tudi razumem Kitajca v svoji glavi. K temu, da ga ponovno bolje slišim in tudi vedno bolj razumem, je gotovo pripomogla tudi menjava okolja, kjer imam več miru in lahko preživim več časa sam s sabo in s svojim Kitajcem v glavi. Med slišalci so teme, kot so Kitajec v glavi, kokainski demoni in podobne stvari, nekaj povsem običajnega, in o njih lahko mirno govorim, ne da bi deloval čuden. Prvič sem svojega Kitajca v glavi aktivno vključil tudi v predstavo Dialogi dražljajev. Za prvič nama je bilo okej, a verjamem, da bova z malo vaje in priprave prihodnjic še precej boljša in bolj usklajena.

Človek potrebuje mir in samoto, da sploh lahko sliši svojega Kitajca v glavi, to pa ne pomeni nič drugega kot biti v stiku sam s sabo in poslušati sebe. Živimo pa v družbi, v kateri je prisotno zatiranje tistega, kar je v resnici v nas, in ki nam prepoveduje poslušati sebe ter je prisotna prisila, da poslušamo, kar nam narekuje družba. Ker sam nikakor ne spadam v neke družbeno sprejemljive okvire, sem srečen, ker imam samega sebe, in sem hkrati hvaležen tudi za obstoj Društva Slišanje glasov, saj sem tam spoznal tudi druge, ki namesto družbe rajši poslušajo sebe. Obisk podpornih skupin bi priporočil vsem, ki se čutijo družbeno nesprejete in bi potrebovali okolje, kjer bi se lahko izrazili in dobili neko podporo in razumevanje.

Društvo ponuja različne možnosti podpore vsem članom. Za konec bi rad pohvalil enega od njih, ki mu je tudi ob podpori društva uspelo napisati odlično knjigo o shizofreniji z naslovom *Ona je Ana*, ki jo toplo priporočam vsem bralcem in bralkam Kraljev ulice.

Društvu Slišanje glasov se zahvaljujem, ker obstaja.

Čuri

Moje življenje

Našli so me na smetišču,
med mrtvimi trupli,
ob rojstvu zavrgli,
nihče me ni imel rad,
obsodili, da ne bom vedel nič o ljubezni,
o varnosti, nežnosti, toplini,
zapirali so me v izbo,
ure in dolge dneve,
me ranili za vedno,
me pahnili v pekel,
mi posušili vse solze,
mi v led okovali čas otroštva,
mi uničili mladost,
me naselili na grad,
mi vžgali črno pego čez oči,
mi naselili demone v spanje,
da nisem več mogel najti miru,
bel in sam,
za vedno.

Franjo Francič

Foto: Sandra Požun

TOKOKROG, 12.

Moje bivanje v Centru za zdravljenje odvisnih od prepovedanih drog (CZOPD)

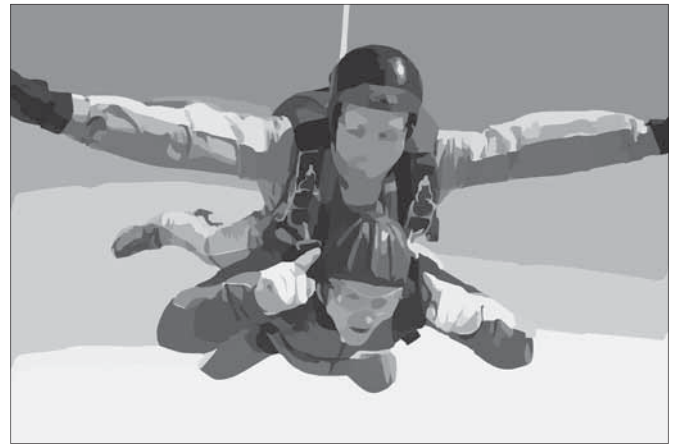
PREKRŠEK IN ODPUST

Ko smo imeli danes skupino pacientov, je prišla v sobo terapevtka in opazila, česar še sami nismo, namreč da je prižgan radio. In ker ne bi smel biti, nam ga je prepovedala poslušati za 24 ur. »Skupina pacientov« je skupina, v kateri smo le kriziranci in vsak opravlja svojo funkcijo. Kulturnik spiše osebni plan za vsakogar posebej. Poročevalec spiše oziroma boljše rečeno prepiše iz časopisa štiri najbolj aktualne novice iz sveta in Slovenije. Počutnik spiše splošno počutje na oddelku itn. Za vsakega se najde delo. Na tej skupini smo sami, sedimo v krogu okrog mize, ideja je, da naj bi brez radia vegetirali in čim tišje opravljali zadane naloge. To, da je na našo skupino uletel tehnik, je bilo prvič in zdi se mi, da tudi prvič, odkar je bil prižgan radio. Res je, da so pravila jasna in radio ne bi smel ropotati, a vseeno se mi zdi, da bi nas lahko prvo zgolj opozorili in šele nato sprejeli tako drastičen ukrep, kot je prepoved edine stvari poleg TV-ja, ki nas še kolikor toliko drži pri življenju. Zaradi te krivice je marsikdo pošizil, a A. je šel še korak dlje in svoj gnev izliv nad terapevtski tim, kar mu je prineslo izključitev iz programa. Sedaj mora spakirati svoje stvari in oditi domov. Ne odobravam njegovega izlivanja gnojnice nad »vodstvom«, ker je to prekršek najvišje stopnje. Žal mi ga je, ker je bil res človek na mestu in je vedno preudarno govoril. Bil je tudi poln takih in drugačnih zgodb in veselje ga je bilo poslušati. Ne vem, koga bomo zdaj poslušali in ob katerih zgodbah se bomo zabavali, ker drugi junaki tukaj niso sposobni spraviti zanimive zgodbe skupaj, ne da bi vmes zaspal, se razjezil ali pa odtaval v mislih stran. A je prišlo do preobrata. Tega, da je A. res fant od fare, izgleda, ne mislim samo jaz, ker ko je prišla med nas novica, da mora oditi, smo začeli čebljati, da se z odvzemom radia ne strinjamo in da razumemo njegov izpad. Zelo smo ga branili. Vsi tehniki so se zato ukvarjali s prestopkom in se na koncu odločili, da naš srboritež lahko ostane na oddelku, a z veliko črno piko, ukorom pred izključitvijo. Ta ukor pred izključitvijo imam tudi sam in mislim, da ga večinoma dobijo vsi, da se potem toliko bolj tresejo, da ne letijo prehitro čez prag.

Upam, da bo v prihodnje naš diverzant imel več pameti kot sreče.

NIČ KAKAVA

Tukaj smemo zapraviti po 30 evrov na teden, kar skupaj znese vsega 180 evrov. Program namreč traja šest tednov. Denar hrani tim in mi z njim nimamo opravka. Na teden za skupno nabavo zapravimo pet evrov, za svoje želje pa 25, kar ni veliko, saj so že samo cigarete velik strošek. In sem hotel danes lobirati, ko so se pobirala naročila za trgovino, da bi si lahko naročili kakav ali belo kavo, pa je to prepovedano. Ne vem, zakaj, ker mleko, ki ga dobimo pri obrokih, je v bistvu mleko v prahu in ima kemičen okus. Že tako nisem največji porabnik mleka, pa mi je tega spraviti vase še težje. Iz tu izvira moja želja po kakavu. Pa kot vse kaže, iz tega mleka ne bo kruha. In beli zvarek bo še naprej ostajal v ogromnih količinah, saj si enako

Clicker-Free-Vector-Images

mnenje o okusu te bele vode sotrpini tu notri po večini delimo. Vem, da bi kakav naredil spremembo in bi ga hitro zmanjkalo. Tako bi hitro zmanjkalo tudi mleka, saj sem sveto prepričan, da bi kakav globoko posegel v tečaj vrednosti mleka na naši borzi. Tako pa lahko le sanjam o kakavu in čakam, da si ga bom privoščil na polodprtem oddelku. Se mi že cedijo sline.

MUTIM

*včasih se prav ne poznam
v mislih vse za en gram dam
vse za kanček svobode in prostosti
zunaj z iglo se v veno bosti*

Že mutim. Že sem se ujel pri preračunavanju, koliko lahko vsak teden prišparam pri nabavi, da bi imel, ko bom prišel ven, vsaj 40 evrov. Ta račun je popolnoma skregan z vsem, kar tukaj učijo, saj ta denar ni »naračunan« za nič pametnega. Kako rad bi, da bi terapevti znali resnično zdraviti in ne le prati možganov. Mogoče pa le rabim čas in se bo moj način razmišljanja v 6 + 8 tednih spremenil, le poslušati moram in se držati vsega, kar me tukaj naučijo. Zelo mi pomaga ONZ – osebni načrt zdravljenja, kjer izpolnjujemo že vnaprej pripravljene vprašalnike o svojem življenju na drogi, kako želiš to spremeniti, kako vidiš svoje bodoče življenje brez droge. Ko se tako pogovarjamo, resnično opazimo svoje zmote in svoj način razmišljanja pod vplivom »grdega« (grdo je ulično ime za heroin, op. ured.). Na teh urah sem tudi spoznal, da je moj problem veliko kompleksnejši in abstinenca sama ne bo rešila vseh problemov. Treba je spremeniti način razmišljanja in se odpovedati takemu mutenju, kot sem ga opisal v začetnih stavkih. Vem, da bo težko, a zato sem tukaj, za zdaj sicer predvsem fizično, z mislimi pa le z eno nogo. Upam, da mi bo kmalu uspelo tudi drugo nogo mišljenja potegniti noter in veselo zakorakati novim zmagam naproti. A že to, da se zavedam, da mutim, in da sem to pripravljen spremeniti, je korak bližje k uspehu. A za resnični uspeh bom rabil nogo, ki je trenutno še zunaj in me vleče k stranpotem.

Anatej

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA: PRED VRATI POSTAVE

Kot koproducenti smo skupaj s Šentjakobskim gledališčem Ljubljana in KUD Pozitiv za predstavo *Pred vrati postave*, ki jo je režiral Taubi, prejeli nagrado za družbeno kulturno vključujoč in relevanten projekt Javnega sklada RS v okviru Linhartovega srečanja gledaliških skupin osrednje Slovenije 2024.

Kralji ulice

»Pred vrati postave je družbeno občutljiv projekt, primer dobre prakse, ki povezuje različne kulturne, socialne organizacije in tako odpira kreativni prostor posameznikom in posameznicam za obravnavo relevantnih družbenih vprašanj. Rezultat je predstava z izrazito avtobiografsko noto, za katero je besedilo napisal in jo režiral Taubi ter tematizira vključevanje bivšega alkoholika nazaj v družbo. Šentjakobsko gledališče je v sodelovanju s KUD Pozitiv DIC in Kralji ulice ustvarilo kulturno relevanten in umetniško kakovosten

projekt, ki, za razliko od 'zaprtih' vrat Postave, odpira vrata povezovanju in gledališki ustvarjalnosti. Vsem prejemnicam in prejemnikom priznanj iskreno čestitamo!« JSKD

»V absurдни avtobiografski drami se lik, nekakšen alter ego Taubija, vedno znova znajde pred zaprtimi vrati, ki vodijo do različnih uradnikov, ki bi mu morali pomagati pri rešitvi njegovih vprašanj ali problemov. Vrtar, ki čuva dostop do birokratskega aparata, nekakšen sodobni Cerber, vsakič najde razloge, zakaj se lik ne more podati skozi vrata do svojega uradnika in posledično rešitve. Ta absurдна situacija se ponavlja in atmosfera postaja vedno bolj moreča in kafkavska. Gledalec, ki potuje skupaj z njim, se cel čas sprašuje o usodi posameznika, ki ga kolesje sistema neusmiljeno melje in ne omogoči nobenega napredka, rešitve ali pomoči. Prav lastna izkušnja avtorja, ki je botrovala nastanku tega besedila, nas opominja, v kako krutem in krhkem

Foto: arhiv ŠGL

svetu živimo, da človekove pravice niso vedno spoštovane in da je socialna država ideal, h kateremu šele stremimo. Uprizoritev razvija občutljivost za ogrožene in ljudi na robu, hkrati pa govori o osebni moči, ki posameznika spodbuja, da vse ovire premaga in se uspešno spopade tudi z izkušnjo brezdomstva.« Rok Andres, ŠGL

Najave:

FESTIVAL LJUBLJANA

MARGARETH MENEZES, 21. 7., KRIŽANKE

Margareth, ki prihaja iz Salvadorja (Bahia), je zvesta svojim glasbenim koreninam in prepleta brazilске, afriško-karibske in pop elemente v gibanje, imenovano brazilski afropop. Gibanje afropop, polno estetskih simbologij, si prizadeva za ohranitev tradicije in zgodovine, hkrati pa dodaja nove plasti inovacij. Oblikuje nekaj povsem novega, navdihujočega in sodobnega. Vse naštetu lahko slišimo na njenih številnih albumih, od tistega zgodnjega z naslovom Elegibô, ki ga je produciral in ji tudi sicer bil v veliko pomoč David Byrne (Talking Heads). Autêntica (2019) pa je naslov albuma, za katerega je prejela nominacijo za latino grammy. Leta 2021 je bila uvrščena med sto najvplivnejših temnopoltih osebnosti na svetu. Margareth Menezes s svojim gromkim glasom in nalezljivo, močno ritmično neustavljivo plesno glasbo ni le glasbenica, ampak tudi aktualna brazilska ministrica za kulturo. Z Gilbertom Gilom (kulturnim ministrom od leta 2003 do 2008) sta velikokrat nastopila skupaj, tudi na njenem albumu Naturalmente (2008) in istega leta na otvoritvenem koncertu svetovne razstave Expo v Zaragoza.

THE CHICK COREA SYMPHONY TRIBUTE RITMO, 23. 7., KRIŽANKE

Chick Corea je bil ameriški jazz pianist in skladatelj, ki je v poznih šestdesetih letih prejšnjega stoletja kot član zasedbe Milesa Davisa sodeloval pri rojstvu jazz fusiona. Pozneje se je usmeril v prosto improvizacijo in ustanovil legendarno skupino Return to Forever ter sodeloval z vrsto drugih jazz velikanov, kot sta Gary Burton in Herbie Hancock. Z nagrado grammy

je bil nagrajen kar 27-krat. Njegove skladbe bo izvedel ADDA Simfònica Alicante, ki pod vodstvom šefa dirigenta Josepa Vicenta s svojo inovativnostjo in slogovno vsestranskostjo navdušuje občinstvo po vsem svetu. Na odru se jim bodo pridružili Trio Emilio Solla, flamenko pevec in saksofonist Antonio Lizana, trobentač David Pastor ter izkušeni kubansko-ameriški saksofonist in klarinetist Paquito D'Rivera. Je edini izvajalec, ki je prejel nagrado grammy tako v kategoriji klasične kot latino glasbe.

ARTURO O'FARRILL & AFRO LATIN JAZZ ORCHESTRA, 30. 6., KRIŽANKE

Jazz koncert leta! Jeseni 1947 sta veliki Dizzy Gillespie in njegov prijatelj trobentač Mario Bauzá v Carnegie Hallu prvič predstavila skladbe, ki so raziskovale povezavo med afrokubansko glasbo in jazzom. Kmalu potem je Arturov oče kubanskega rodu Chico O'Farrill, pianist, skladatelj in vodja orkestra, začel sodelovati z velikani, med katerimi so bili Count Basie, Dizzy Gillespie, Stan Getz iz sveta jazz, v navezi z latinom pa z Machitom, Celio Cruz, Titom Puentejem ... Izkušnje v Mehiki rojenega Artura so se tudi po zaslugi njegove matere, pevke Lupe Valero, nakopičile v močno glasbi predano osebnost, ki se je razvijala v mladosti ob igranju klavirja, še posebej po letu 1965, ko se je družina iz Mehike preselila v New York. Danes govorimo o Arturu O'Farrillu kot vodji najpomembnejšega latino-jazz big banda na sceni, s katerim je dobil sedem grammyjev, zadnjega lani za album Fandango at the Wall in New York.

Zbral in uredil Jože Balas – FOTO NOTE

JAZZ CERKNO 2024

Čeprav nas šele drugo leto čaka okrogla 30. obletnica enega najboljših in najzanimivejših butičnih jazz festivalov v regiji ali morda celo v Evropi, je že letošnji program Jazza Cerkno ponudil obilo vrhunske muzike, kot da praznujemo že letos. Muzika je valovila med najrazličnejšimi zvrstmi sodobne improvizacije, od eksperimentalne in avantgardne elektronike do navdihnjenega *free* in spiritualnega jazzja ter etiopske tradicionalne godbe. Na 29. izvedbi festivala se je med 16. in 18. majem zvrstilo deset koncertov jazzovskih glasbenikov in glasbenic iz devetih držav, omeniti pa je treba tudi zanimiv spremljevalni program, od pouličnega koncerta TačMi Brass Banda, Gombačeve glasbene delavnice za otroke Preparirani klavir do Jazzohoda #3, v okviru katerega je na Bevkovi domačiji v Zakojci nastopil Iztok Koren. Kot že rečeno, vsi koncerti so bili vrhunski, vseeno pa bi izpostavil, vsaj zame, nekaj res izjemnih koncertov, med katere spadajo domači A.G.A.T. in ameriško-litvanska zasedba Jones Jones, angleški Ill Considered, italijanski The Elephant in seveda čisto na koncu kot vrhunec festivala ameriški Darius Jones Trio. Namesto zaključka pa misel Iztoka Štucina, ki je za sigic.si zapisal: »Klasičnih jazz festivalov je povsod dovolj, malo pa tistih, ki ponujajo resnično ekstravagantne, duhovite, zvočno izjemne in na trenutke celo čudaške prakse.« In eden takih je seveda Jazz Cerkno!

Jože Balas, Foto Note

A.G.A.T.

Foto: Jože Balas

Darius Jones Trio

Foto: Jože Balas

Rok Zalokar Zlehtet

Foto: Jože Balas

Jones Jones

Foto: Jože Balas

The Elephant

Foto: Jože Balas

Sofia Jernberg & Alexander Hawkins MUSHO

Foto: Jože Balas

DRUGA GODBA & THE EX

Veliko nas je, ki nas Druga godba nehoti spomni, koliko smo pravzaprav že stari, še posebej ob njeni 40. obletnici. No, res pa je tudi to, da na njenih koncertih na te »težave« kaj hitro pozabimo in na njih uživamo prav tako intenzivno, kot smo v njenih začetkih v sredini osemdesetih. O posledicah kdaj drugič, raje omenimo vse odlične koncerte, ki so se med 23. in 26. majem odvili v Cankarjevem domu, Križankah, na Metelkovi in v Kinu Šiška. Danyèl Waro feat. Interzone, Mats Gustafsson & Kimmo Pohjonen in Ibrahim Maalouf & The Trumpets of Michel-Ange so poskrbeli za uvodni večer, ki je med obiskovalci postil mešane občutke, od rahlega razočaranja do pretiranega navdušenja. Zato pa so bili vsi obiskovalci Defonije v Klubu Gromka, na kateri so nastopili legendarni The Ex, enotni, da je skupina odigrala enega najboljših koncertov iz svojega obsežnega repertoarja koncertov v Ljubljani. Drugi dan Druge godbe se je odvil v Cankarjevem domu, za nekatere tudi edini večer tiste prave starogodbaške muzike, ki smo je bili vajeni v njenih prvih 10–15 letih delovanja. Pankisi Ensemble, Brighde Chaimbeul, še posebej pa japonka Hatis Noit ter pakistanski Ustad Noor Bakhsh, so res navdušili, tako s samo pojava kot tudi glasbo. Več take muzike, prosim!

Angelica Garcia

Foto: Jože Balas

The Ex

Foto: Jože Balas

Enako velja za italijanski duo Hiram Salsano, ki je nastopil naslednjih dan pred SEM-om. Angleica Garcia in Acid Arab Live sta sicer razprodala Kino Šiška, občutki pa so bili mešani, podobno kot prvi večer v Križankah, od evforije do dolgih ksihtov. In prav je tako, za vsakogar nekaj. In na koncu vsi skupaj že z nestrpnostjo čakamo na nove koncerte, na novo Drugo godbo. Zадnjega večera se mi žal ni uspelo udeležiti. Ne sprašujte, zakaj ...

Jože Balas, Foto Note

Hatis Noit

Foto: Jože Balas

Hiram Salsano

Foto: Jože Balas

Ibrahim Maalouf

Foto: Jože Balas

Mats Gustafsson & Kimmo Pohjonen

Foto: Jože Balas

Ustad Noor Bakhsh

Foto: Jože Balas

Izza rešetk:

N. Viktor

PODMORNICA NA SUHEM

Avtoportret, N. Viktor

028
KRALJI
ULICE

Kosilo sem pojedel sam v celici v prvem bloku. Po dobri uri je prišel paznik in mi naročil, da vzamem svoje reči in jih odnesem v avlo. Tam me je čakal komandir četrtega bloka. Lahko ga je bilo ločiti od paznikov, in tudi s pogledom mi je povedal, da je on oseba, ki me čaka. Videti je bil sproščen. Imel je kak kilogram teže preveč, a ne pretirano. Deloval je zelo ležerno, kar me je presenetilo, ker že dolgo, odkar sem za zapahi, nisem srečal osebe, ki bi dajala tak vtis. Tisti trenutek bi mu z gotovostjo lahko prisodil tudi z dolgočasnost. Z oprtanimi culami in vrečkami sem lahko nadaljeval pot iz bloka do vozička, ki je bil parkiran pred glavnim vhodom prvega bloka, saj se je komandir skoraj takoj začel pomikati proti izhodu in mi je tudi pridržal vrata, da sem oprtan s culami lažje izstopil. Zdi sem mi, kot bi se sporazumevala s pogledi. Nato se je začel pravi pogovor:

»Dober dan!« Med hojo mi je povedal, da sem premeščen v četrti blok. Sledil sem mu in istočasno vlekel voziček s praznimi gumami za seboj. To, da sem premeščen v četrti blok, se mi je zdelo imenitno, ker je do mene in do Debelega prišel glas, da je namestitev v tem bloku najboljša. Je pa to pomenilo, da Debeli ne bo nameščen v njem, čeprav si je prav tega želel. Med blokoma je okoli 150 metrov peš poti in hitro sva bila na cilju. Svoje reči sem odložil v majhni vhodni avli s stopniščem, ki deli zgradbo na severni in južni del, in komandirju po povabilu sledil do njegove pisarne. Severni del pritličja je namenjen prostorom uprave bloka in na koncu hodnika s pisarnami je še prostor za fitnes. V majhni natrpani pisarnici sva si sedela nasproti za mizo in se pogovarjala o sobi, v kateri bom nastanjen.

»Nisem oseba, ki išče težave in se jim izogibam, a se me te vseeno ne izognejo. Že v priporu sem bil žrtev nadlegovanja, izsiljevanja in sem se izogibal in umikal, dokler sem se lahko. Ko se nisem imel več kam umakniti, sem se branil s pestmi,« sem rekel in izrazil željo po sobi s čim manj posteljami.

»Na tak način ne boste daleč prišli, svetujem vam, da svoje težave poročate pazniku, vzgojnim terapevtom ali se obrnete name,« je odgovoril komandir in nadaljeval: »Za sedaj vas bom namestil v eno izmed manjših sob, ki jih imamo tu v bloku, potem je predvsem od vas odvisno, ali boste premeščeni v drug blok in samsko sobo.«

Vstal je in jaz sem mu sledil. Vrnila sva se v avlo bloka in mimo stopnišča do rešetkastih vrat, ki so zapirala južni del pritličja. Imel sem oprtane svoje cule in vrečke ter stopal za njim. Prvič sem vstopil v hodnik Podmornice v četrtem bloku. Nadaljevala sva do drugih vrat, ki so bila na najini levi, in vstopila v sobo s številko 12. Takoj sem bil razočaran, saj sem videl, da ima soba na malo več kot 30 kvadratnih metrih pet postelj. Vse so bile že zasedene. Komandir je obsojencem v sobi dejal, naj mi pomagajo, da se namestim, in dva sta takoj odšla po dodatno posteljo. Komandir je izginil skupaj z njima. Obsojenca sta se vrnila z jekleno posteljo, veliko 190 krat 70 centimetrov, eno takih, kot so v sprejemni sobi na Povšetovi. Moja omarica ali kaseta je bila že v sobi in je bila skupaj z večino omaric pritisnjena ob najdaljši zid v sobi. Vse skupaj se mi je zdelo celo malo preveč ustrežljivo. Šele ko je komandir dobro zapustil sobo, so pokazali svoje prave obraze.

Foto: Aleksander Petric

»Od kod si pa ti prišel?« je vprašal obsojenec. »Iz Ljubljane,« sem odgovoril in eden izmed njih se me je spomnil z dvorišča Povšetove 5. Tudi jaz sem se spomnil njega. Razmaknili smo postelje in mize na strani pod okni in naredili prostor, da smo vmes porinili še mojo posteljo. Postavitev v sobi je v nasprotju z vsemi načeli za udobno bivanje.

»Kaj si pa naredil?« je spet en izmed njih vprašal.

»Vozil sem ilegalce,« sem odgovoril.

»In koliko si dobil?« se je nadaljevalo.

»Tri leta,« sem odgovarjal na kratko in se počasi zaposlil z urejanjem svojih reči. Te sem zložil na posteljo in se lotil čiščenja omarice, da sem lahko začel zlagati svoje reči vanjo. »Koliko si pa računal po glavi in koliko si jih imel?« se niso končala vprašanja. Še bolj sem se zaposlil z urejanjem svojih reči in odgovoril: »Nič, saj vidiš, da so me dobili.« »A že takoj so te že ujeli in nisi nič uspel prepeljati?« je nekdo s posmehom v glasu vprašal. »Ja, tako je,« sem odgovoril. Bilo je še vprašanj o mojem zločinu, a sem jim mirno rekel, da je za vse še dovolj časa in sem utrujen od čakanja in selitve in zdaj nimam volje za odgovarjanje na vsa ta vprašanja. Hitro sem opazil, da jim moj pristop ni všeč. Ne maram preveč govoriti o tistem, kar me je pripeljalo v zapor, še posebej tega ne maram početi pred ljudmi, ki jih ne poznam. Dobil sem občutek, da v mene bezajo zato, da bi razkrili moje slabosti.

Že tako nisem bil dobre volje, ker mi v Ljubljani niso dovolili vzeti denarja, ki sem ga imel na depozitu, in mi je začelo primanjkovati tobaka. Tudi namestitev in razporeditev v sobi mi nista bili všeč, a na to nisem imel vpliva. In hitro sem ugotovil, da tudi v Podmornici nimajo ne denarja ne tobaka. Iz svoje zadnje vrečke tobaka sem ga še nekaj razdal tistim, ki so me prosili zanj med prvimi. Ko so se še drugi obsojenci postavili v vrsto, da bi še oni od mene dobili tobak, sem jih začel zavračati in so se do mene začeli obnašati nesramno. Atmosfera, ki je nastajala v Podmornici, mi ni bila čisto nič všeč. Ni mi bilo všeč, kako se obnašajo do mene, in jaz sem se do njih obnašal recipročno. Seveda si, kot zadnji prišlek, tega ne bi smel dovoliti, a sem se odločil, da se ne pustim zlahka podrediti. In našel se je eden izmed njih, ki se je odločil, da me preizkusi. Med nama je nastal prepir, ki je ves čas mejil na pretep ...

VZPON IN PADEC

#1 – LAJF

Pisalo se je leto 2020, nekaj mesecev po rojstvu mojega sina. S F.-jem nisva ne skupaj ne narazen. Na Facebooku bi označila razmerje kot »zapleteno«.

Danes sem imela dober dan, M. me je peljal delat (šaniirat) po Ljubljani in v samo eni uri sem zaslužila 200 evrov čistega keša. Šla sem v samo dve trgovini, v eno po čevlje za 200 evrov in v drugo po drago torbico. Z mislimi sem že v oblakih, M. mi je ponudil tudi prevoz domov, a grem raje v center po robo. Opoldan sem že v znanem dilerskem gnezdu, kjer so že od jutra vsi zadeti, če so sploh šli spat. Kot ponavadi vzamem tablo flukijev, gram heroína in polovičko belega, nekaj malega še počastim drugim.

Po nekaj urah fleširanja si grem malo spočit v sobo. Kreten od dilerja hoče spet *blowjob*, ki ga seveda nikoli ne bo dobil (nikoli ne reci nikoli). Takrat sem bila vsaj navzven močna, neodvisna in samozavestna ženska, polna denarja. Navznoter pa sem bila zlomljena. Nisem bila zmožna, niti si tega nisem želela, procesirati poroda in oddaje sina v posvojitev. Zato je edina »logična« rešitev pobeg iz realnosti – zadetost. Zadetost cel dan in celo noč.

Metadonske terapije nisem jemala, saj nisem imela pravic iz javnih sredstev zaradi zapletenega statusa apatridke, o katerem sem v KU že pisala. Kljub temu sem se dobro znašla. Zjutraj sem šla šaniirat, preostanek dneva pa sem se zadevala. Živela sem malo tu, malo tam. Hostli, varna hiša, »kolegi«. Skratka, po kinkanju pri dilerskem tandemu grem na Kongresca pozdravit sotrpine. V žepu imam še sto evrov in vsakemu od njih nekaj kupim. Preveč sem radodarna, zato kmalu ostanem brez keša in grem kar peš oddelat še eno rundo. Stotaka hitro zaslužim in skupaj z nekaj kolegi se gremo zadevat v podhod. Čas kar beži in kaj kmalu je ura deset. Ne da se mi domov, poletje je, zato prespim kar v podhodu z drugimi. Zjutraj se zbudim in vse skupaj ponovim.

Foto: Vika Glitter

To je bil začetek mojega popotovanja po ulicah. Pred tem sem bila del scene deset let, a se mi je nekako uspelo držati nad gladino. Do sedaj. Bilo mi je vseeno, iskreno pa tudi nisem vedela, kako brutalna je cesta v resnici. A to bom kmalu izvedela. Več naslednjič.

Sabina Đerzić, ZPKZ Ig

PRIPORNIK

V sobi je šest postelj, en WC, eno okno, ena vrata, kuhalnik za vodo in TV s programi RTV SLO 1–3, TV Maribor in TV Koper. Razmere v sobi so neprimerne za bivanje, saj je to premalo prostora za šest oseb. Ko sem prišel, je bilo v sobi mrzlo. Šele ko smo na to opozorili, so vklopili gretje. Še v puloverju me je zeblo. Še psom v zavetišču je najbrž lepše. Ne počutim se kot človek, najbrž so nam kršene človekove pravice, kajti vsakemu

pripada 2–3 kvadratne metre in WC. To ni normalno. Torej postelja in pol kvadrata, da se lahko oblečem. Zares me zanima, koliko kvadratnih metrov po zakonu pripada priporniku?

Lep pozdrav iz ZPKZ Ljubljana, Povšetova 5

Zapornik z železno masko

**OD VSEH LJUDI NA SVETU IMAM ŠE NAJRAJŠI LJUDOŽERCE.
ONI V VSAKEM ČLOVEKU VIDIJO NEKAJ DOBREGA.**

BOJAN SCHWENTNER

ANEKDOTA IZ JLA

Enakopisnice so besede, ki se enako napišejo, ampak imajo različen pomen. Izgovorijo se lahko enako ali pa različno. Obstaja relativno veliko srbsko-slovenskih enakopisnic (moja malenkost jih je zbrala 650). Ali se je zato Srbom lažje naučiti slovenščine oziroma Slovencem srbsčine? Iz lastnih izkušenj vem, da enakopisnice lahko zakomplicirajo učenje sorodnega jezika. Dobesedno prevajanje velikokrat vodi k neljubim nespোরазumom in zagatam. Na to se nanaša spodnja anekdota.

Zgodilo se je v Kragujevcu v Srbiji leta 1987, in sicer v JLA, ki je v glavnem poneumljala mlade fante ali, kakor pravi Adi Smolar v svoji pesmici *Premau*:

»Pol tko al tko kar leto dni
so v JLA mi pili kri,
prilezu ven sem komaj živ,
še bolj neumen, kot sem bil ...«

Moj sotrp in v JLA, Beograđan Željko, se je rad pošalil na svoj, še bolj pa na tuj račun. Nekoč je za svojo žrtev izbral Janeza s Sela pri Žirovnici. Začel mu je govoriti med drugim: »Svi Janezi ste škrtice (skopuhi)«, »bili ste bečki konjušari (dunajski konjušniki)« in druge zmerljivke. Nenadoma je zavpil: »Janez, pa ti si rumen!« »Šta sam ja?« ga je jezo vprašal Janez. »Ti si rumen! Ti si ru...« Janez je vzkipeł, in še preden je Željku to uspelo ponoviti tretjič, ga je z enim udarcem nokavtilal. Še slavni Mohamed Ali bi mu zavidal. Očividci smo preprečili hujši pretep. Željko, ki jo je odnesel le z manjšo prasko na glavi, je začudeno vprašal Janeza, zakaj ga je udaril. Ta mu je brž odgovoril: »Nisam rumen! Kod nas u Sloveniji rumen ne znači samo žut, nego i glup i lud.« »Ooo, pa ovo je veliki nespোরазum,« se je Željko opravičeval in nadaljeval. »Rumen na srpskom znači crven, crven u licu, kakav si, recimo, sada ti.« »Kažeš li to ozbiljno?« se je zdaj kesal Janez. »Najozbiljnije,« mu je pritrdil Željko. In sta si Janez in Željko segla v roke. V slovenskem narečnem govoru »ti si pa res rumen« pomeni »ti si nor, neumen«. Takšno poimenovanje izhaja iz srednjega veka. V srednjem veku je zlasti rumena barva pomenila norost. Krivec za to naj bi bil rumeni žafran oziroma razumevanje tega. Ta vsebuje neko snov, ki naj bi povzročala smeh, v hujših primerih pa celo napade norosti, denimo, če ljudje predolgo vdihavajo njegovo vonjavo. Od tod se je tudi ohranil pregovor »norcu ni treba žafrana«. In izrek »najedel se je žafrana« za tistega, ki se ne more nehati smejati.

Zoran T. Radonjić

P. S.

NAJBOLJ RAZŠIRJENA BARVA NOROSTI V SREDNJEM VEKU

Za prešušne ženske so govorili, da so svoje može »pitale z žafranom«, za može, ki se niso kaj prida izkazali v postelji, pa so govorili, da »se jim je obrnilo na žafran«. Rumeno je bilo tudi sramotilno judovsko znamenje od zbora v Arlesu leta 1254, na katerem so sklenili, da morajo Judje kot razpoznavni znak nositi v krog izrezano rumeno krpico, pršito na oblačilo. Judje so sicer nosili tudi rumeno ošiljeno pokrivalo. Rumena je bila tudi barva služabništva, izdajalcev, prostitutk in »rogonoscev«.

OpenClipart-Vectors

O rogonoscih ...

Zarote, protizarote in državljanske vojne so bile v srednjeveškem Bizancu tako rekoč normalni pojavi. Od prvega cesarja, ki je vladal v Konstantinoplu, današnjem Carigradu, Konstantina Velikega, do zadnjega, Konstantina XI. Paleologa (do leta 1453), je približno polovica cesarjev svojo pot končala nasilne smrti ali pa se je morala zateči v samostane.

»Nemara najogabnejši izmed vseh cesarskih umorov je bila smrt, ki je zadela l. 1185 Andronika I. Komnena. Za več dni so ga prikovali na sramotni oder in ga strahovito pretepali, s kladivi so mu izbili zobe in mu odrezali eno roko. Potlej so ga privezali s hrbtom na bolno kamelo ter ga vodili v sprevodu po carigradskih cestah. Potem ko so mu polivali obraz z vrelo vodo in mu izvrtali oko, so ga naposled na hipodromu obesili in ga zraven še mučili. Kar naprej je ponavljal: 'Bog se me usmili! Čemu vendar tolčete po zlomljenem trsu?' Končno ga je rešil trpljenja meč, ki so mu ga zabodli v drobovje« (Philip Sherard: Bizanc, Mladinska knjiga, Ljubljana 1970, str. 77).

Domnevamo, da so se v opisanem sadističnem izživiljanju najbolj izkazali »rogonosci«. Cesar Andronik je imel namreč ljubezenske avanture z najlepšimi Konstantinopelčankami. Da bi njihove može laže onemogočil, jim je radodarno podeljeval lovsko pravico, katere znak so bili rogovi. Ta znak so običajno pritrdili na svoje hiše. Može so bili sprva veseli tega »privilegija«, žene pa so jim rade pomagale, da so ga tudi upravičili. Bizantinci so torej odhajali v lov na živali, njihov cesar pa je imel rajši lov na najlepše darove matere narave. Od takrat pravijo možem, ki imajo nezveste žene – rogonosci.

**ZADEVO SO TAKO »KANALIZIRALI«,
DA JE BILO DOVOLJ HRANE
ZA VSE PODGANE.**

BENJAMIN GRACER

Giacomov foto kotichek:

ODDELEK ZA RAZBURJENE¹ ŽENSKE

»Ogledala uporabljamo za gledanje lastnega obraza, umetnost pa za gledanje v lastno dušo,« je zapisal George Bernard Shaw. Eleonora, ljubkovalno znana kot Nori, je to globoko razumela. Nori se je rodila leta 1902 v meščanski družini in je imela izjemno močno vez s svojim mlajšim bratom Albertom in mlajšo sestro Bico ter z umetnostjo samo.

Med študijem se je borila z obvladovanjem intenzivnih čustev – pogosta lastnost umetnikov, ki čustva doživljajo in obdelujejo drugače kot drugi.

Nori je hrepenela po življenju, prežetem z umetnostjo, a so te sanje sčasoma privedle do resnih družinskih konfliktov. Po selitvi v Firence leta 1924 je vzpostavila vplivne umetniške povezave in začela burno razmerje z Anicetom del Masso, karizmatično, a za občutljivo Nori premočno osebnostjo.

V času fašizma so družbena pričakovanja omejevala ženske na domače vloge, kar je postopoma razkrojilo njene sanje. Njena prizadevanja so naletela na nadaljnji odpor očeta, njen svet pa se je povsem zrušil, ko je njen brat Alberto leta 1933 umrl zaradi bronhopnevmonije.

Preplavljeno z žalostjo in prisiljeno v življenje, ki ga ni nikoli izbrala, se je Norino duševno zdravje poslabšalo, kar je vodilo do diagnoze shizofrenije.

Leta 1935, pri starosti 33 let, so jo poslali na zdravljenje v Villo Igea v Modeni, kar je zaznamovalo polovico njenega življenja – živela je še nadaljnjih 33 let.

V zadušljivi zaprtosti psihiatrične ustanove je Nori prekinila stike s svojo družino, in da bi se zaščitila pred bolečino zunanjega sveta, izbrala molk.

V osamljenosti je odvrгла svojo prejšnjo identiteto in sprejela svojo pravo naravo umetnice. Ponovno je začela slikati

in ustvarila pomembno zbirko del, vključno s številnimi avtoportreti, ki so kasneje pokazali njen edinstveni pogled umetnice, neomejene s stereotipi tistega časa.

Medicinsko osebje v zavodu je spoštovalo njeno ustvarjalnost, dovolilo ji je, da kar koli, od pokrovov škotel do rentgenskih plošč, spremeni v platna, ki so izražala njeno identiteto.

Ko se je njeno zdravje slabšalo, so obrazne podrobnosti na njenih slikah izginjale. Njeno zadnje delo iz leta 1967, rentgenska plošča, prikazuje Nori brez obraza, ki se vzpenja v nebesa, simbolizira njeno prevladujočo borbo (naslov dela: Norina duša se vzpenja v nebesa).

Nori je umrla prelomnega leta 1968, ko so se ženske borile za pravice, ki jih ona nikoli ni uživala.

Njena umetnost je pustila močno zapuščino, izzivala je dožemanje bolezni in identitete ter govorila o neuničljivi naravi človeške ustvarjalnosti in trajni moči sanj.

Njena dela živijo naprej v Muzeju Nori de Nobili, redki ustanovi, posvečeni umetnici, ter centru za proučevanje žensk v sodobnih vizualnih umetnostih

Norina zgodba je pričevanje o vzdržljivosti človeškega duha: sanje, ne glede na to, kako globoko zakopane, imajo način, da se pojavijo na površju, kar dokazuje, da če jih imaš, ti je namenjeno, da jih uresničiš.

Giacomo Doni

Prevedel Jean Nikolič

¹ Besedo razburjena (agitata) so v italijanskih psihiatričnih ustanovah uporabljali za opis agresivnih, histeričnih in nasilnih oseb.

Mož nasprotuje Norini umetniški karieri

Giacomo Doni & AI

Nori slika v psihiatrični ustanovi

Giacomo Doni & AI

Ustvarjanje dela Norina duša se vzpenja v nebesa

Giacomo Doni & AI

KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

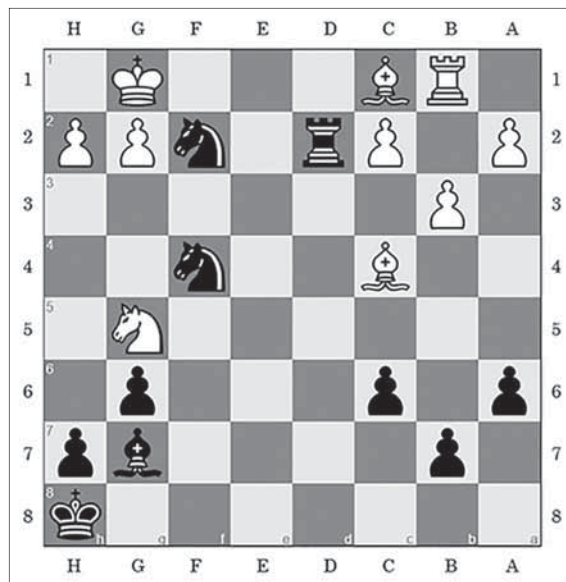
GM Hikaru Nakamura (2736) – GM Peter Svidler (2694),
chess.com, hitropotezni turnir 2021.

Na potezi je črni, zmaga s klasičnim matom. Poiščite rešitev.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava,
D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat,
O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/
ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje
mimogrede).

REŠITEV JE OBJAVLJENA NA STRANI 35.

032
KRALJI
ULICE

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNIŠTVO@KRALJIULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!

E-sporočilo, 21. 5. >> Spoštovani, če je možno, bi vas prosila, da spodnje sporočilo posredujete članu št. 684. Hkrati bi ga rada pohvalila. Vidi se, da se gospod trudi. Hvala za posredovanje in za delo, ki ga opravljate!

Spoštovani gospod,

odkar zahajam v to trgovino, sem vas tam videla prvič. Mogoče sem tam, ko vas ni, ali pa ste bili prvič pred njo? Ne vem. Ampak ... Videla sem vas. Videla sem vašo toplino. Vaš trud. Cenim oboje! Če bi bila delodajalec, bi vas povabila na razgovor. Ste urejeni, vljudni, nevsiljivi, prijazni. Od vseh kraljev ulice ste mi pustili najlepši prvi vtis. Denar, ki ste ga dobili, ste si ne le prislužili, temveč tudi zaslužili, s spoštovanjem, ki ga izražate tako do sebe kot do drugih. Ne vem, zakaj ste trenutno na ulici. Glede na prebrano v časopisu je vzrokov lahko mali milijon. Upam, da vaši niso trajni. Upam, da ohranjate pozitivnost – na ven deluje, da jo. Upam, da izkoriščate možnosti, ki so vam na voljo, in upam, da se vaša situacija izboljša. Ko ste mi ob predaji časopisa pokimali in se prijazno nasmejali, ste mi polepšali dan. Upam, da ste dobro. LP Lara

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezdomno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice. Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebi znaša 8 evrov za dijake, študente, upokoјence in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možne so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na: tured@kraljiulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana

Pridružite se nam
pri odkrivanju
drugačne Ljubljane!

POKLIČAN SEM BIL,
DA POKLICNO UTIŠAM GLAS LJUDSTVA.

BENJAMIN GRACER

OGLASNA DESKA

Ste se že kdaj vprašali, ali je kateri izmed vaših odsluženih predmetov, morda uporaben za koga drugega? V Posredovalnici rabljenih predmetov, ki deluje v okviru društva Kralji ulice na Poľjanski c. 14 v Ljubljani, z veseljem sprejemamo predmete za dom in prosti čas, ki so pri vas že odslužili svoj namen (pohištva ne sprejemamo). Info kontakt: Slavko, 030 323 308.

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opuščanje uporabe psihotričnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zainteresirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naročite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Društvo Kralji ulice se v mesecu maju zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
 - slaščičarni ZVEŽDA za slaščice,
 - fotostudiu FOTO GRAD za pet kupončkov za fotografiranje,
 - fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kupončkov za fotografiranje,
 - KINODVORU za vstopnice,
 - ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev in
 - vsem dobrim ljudem za oblačila, obutev, hrano in božična darila.
- Se priporočamo za naprej.

Če želite objaviti svojo življenjsko izkušnjo, nam jo lahko pošljete na uredništvo@kraljiulice.org ali nas pokličete na 030 323 128.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.15–16.15 v Športni center Triglav za Bežigradom (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

Za sina iščem oblačila št. 122–128. Kontakt: zupanklavdija14@gmail.com.

NAGRADNA KRIŽANKA

Iskrene čestitke nagrajenkama pravilno rešene majske nagradne križanke. Knjigo *Novi svet, zbirka poezije in proze KU* prejmeta: Marjanca Grm iz Dobrnič in Branka Botič iz Ljubljane.

033
KRALJI
ULICE

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

_____ (ime in priimek davčnega zavezanca)

_____ (podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

_____ (poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--

_____ (pristojni finančni urad)

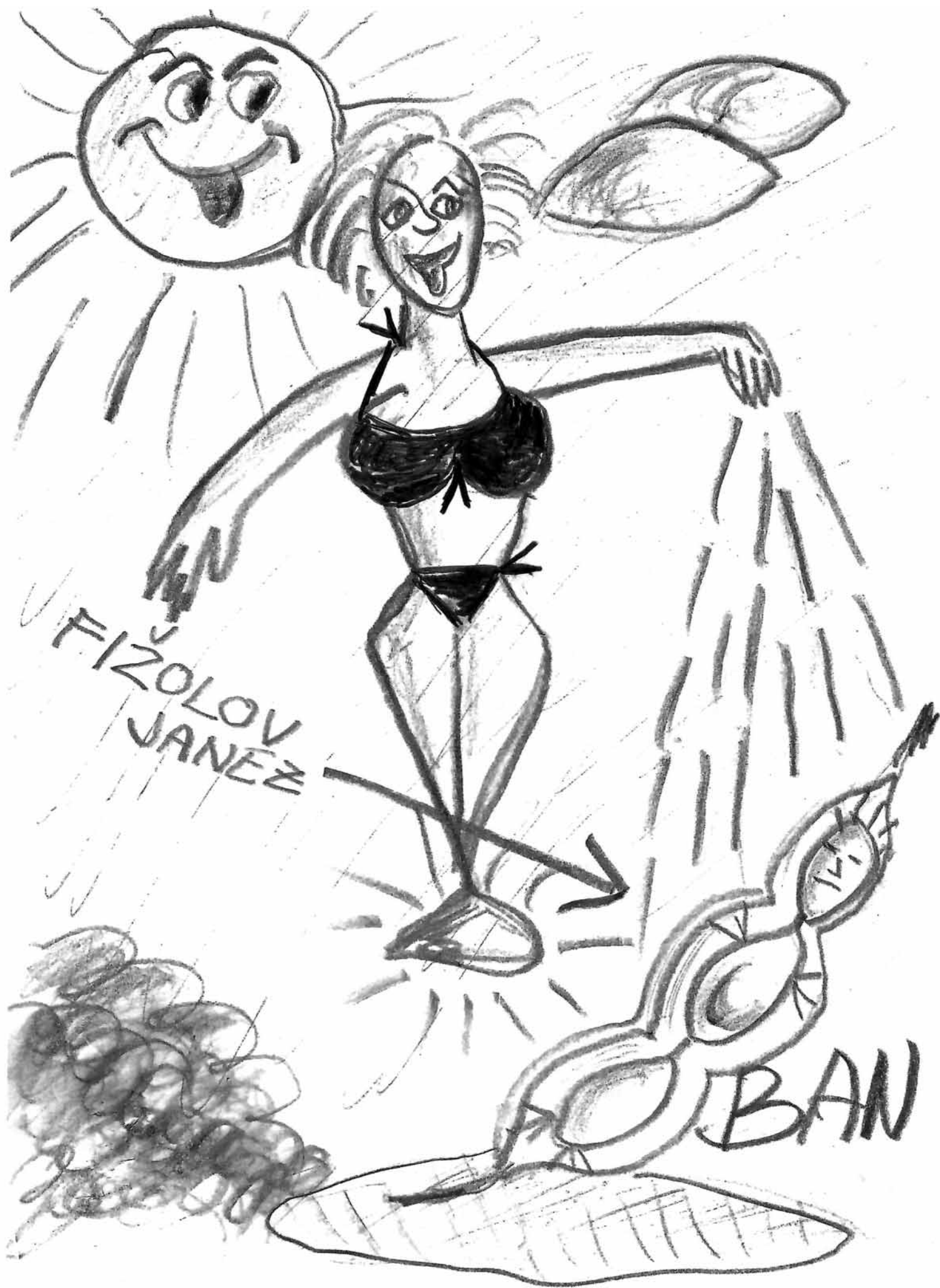
Rešitve iz majske številke.

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

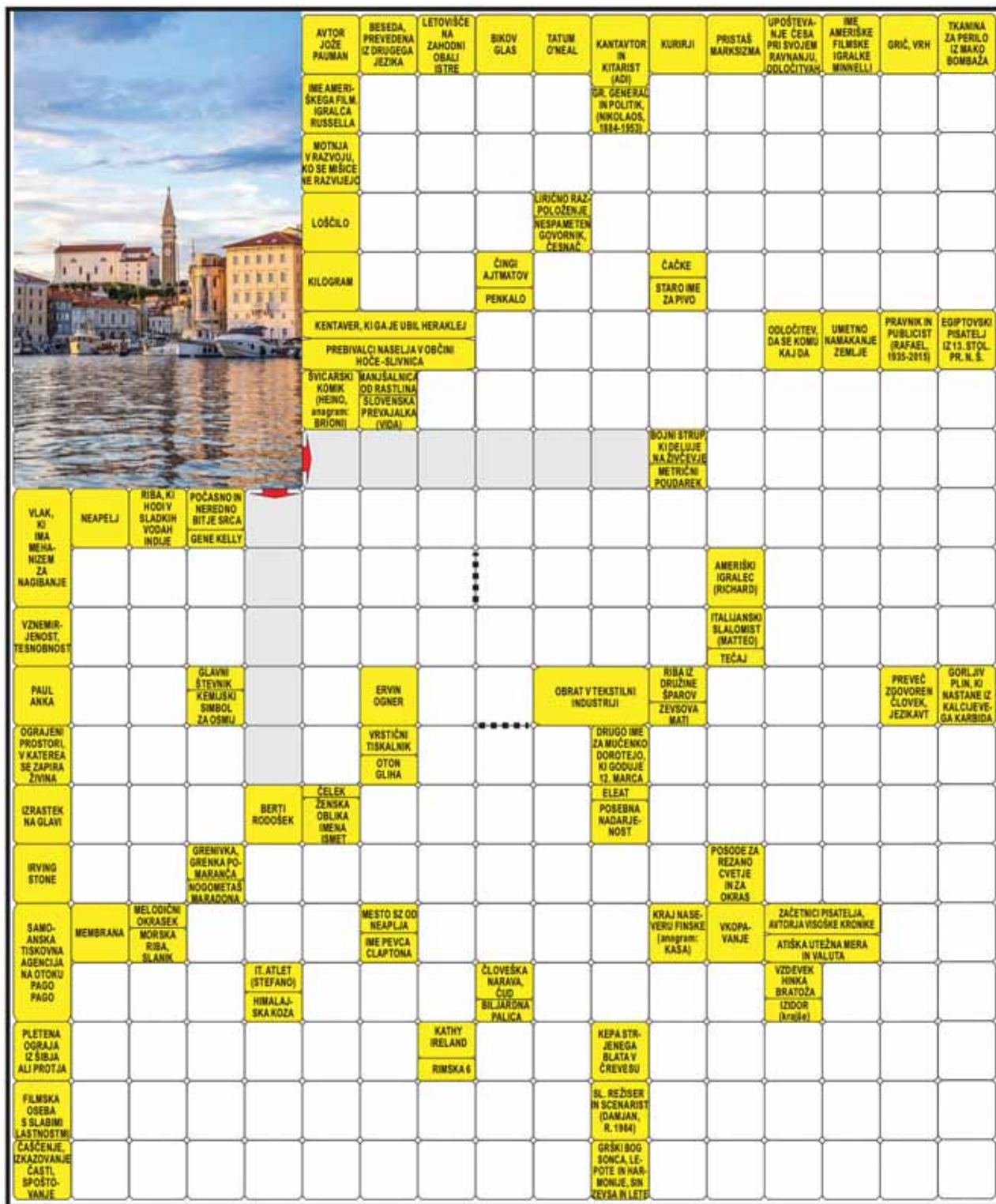
Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	1%

V/Na _____, dne _____

_____ podpis zavezanca/ke

NAGRADNA KRIŽANKA

BRADIARITMIJA – počasno in neredno bitje srca, EGAN Richard – ameriški igralec, OBOL – atiška utezna mera in valuta.

NAGRAJENCI_KE SO OBJAVLJENI NA STRANI 33.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitev šahovske uganke: 1. S2h3+, Sxh3;
2. Ld4+, Sf2; 3. Td1+, Lf1; 4. Se2+, Kh1;
5. Txf1++.

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite do konca tekočega meseca na urednistvo@kraljiulice.org ali na naslov Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana. Trem izžrebanim bomo podelili knjigo *Ljubljanski džanki*, avtorja Petra Pitambarja Pangerca.

Petra: »Še vedno imam padce, a doživljam tudi
lepe trenutke, za katere se je vredno boriti.
Delno je za to zaslužna tudi medicinska sestra
Kraljev – Jerneja.«

